

Taxa posta
păsiu în m.
No. 224718/9.

10. Telefon: 8
Havonta 110,
évre 600, egész
évtőlre 12, egészévre 20
detések díjazás szerint.
KELET az erdélyi és bá
dóság egyetlen politikai
Országunk utánnomását és
rás megjelölésével engedjül

1 LEU-POSTA

Dr. Ramasetter Róbert
BUDAPEST
Disztér 2. I. e.

KELET
KISBÓ POLITIKAI NAPILAP

Méremtelen
kereslet nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő: dr. Márton
Ernő. Felelős szerkesztő: Jánosi
Ferenc. Bucuresti szerkesztő: Hété-
szegi Ernő, Strada Cobălcescu 22.

Ara 5 lej

Vasárnap, 1936. augusztus 23.
5696. EV. XIX. EVF.
ELUL 5. 197. SZAM

VILÁG TUKER

Olaszország elfogadta a francia kormány benemavatkozási indítványát

Ugy Párizsban, mint Londonban nagy megkönnyebbüléssel fogadták Olaszország igenlő válaszát. Németország újabb éies jegyzéke a madridi és moszkvai kormányokhoz a „németellenes propaganda” miatt. Az angol közvélemény egyre erőteljesebben követeli a madridi kormány megsegítését

Gíral spanyol miniszterelnök szerint 15—20 napon belül döntő események játszódnak le Spanyolországban

Az úgy Londonban, mint Párizsban nagy izgalommal várt olasz válasz a spanyol polgárháborúba való benemavatkozás ügyében ma váratlanul megérkezett. Tegnap Ciano gróf Rómában Franciaország nagykövetének átadta a francia kormány benemavatkozási jegyzékére adott diplomáciai jegyzékét, melyben

az olasz kormány bejelenti, hogy hozzájárul a francia benemavatkozási indítványhoz. Ez a válasz annál is inkább meglepő, mert az olasz kormány anélkül adta meg, hogy bevárta volna a francia kormány választ azokra a felvilágosításokra, amit napok óta ez előtt ebben a kérdésben az olasz kormány kért tőle.

Az olasz válaszjegyzék rendkívül nyílt és világos és bár bizonyos különleges feltevésekhez köti a maga részéről való benemavatkozását, mégis nagyjában kielégítő és megnyugtató.

A Ciano gróf olasz külügyminiszter által átadott olasz jegyzékben az olasz kormány arra kötelezi magát, hogy a francia kormány által javasolt indítványoknak megfelelően:

1. Beszűnteti a Spanyolországnak, vagy a spanyol gyarmatoknak, illetőleg az ellenforradalmároknak szánt közvetlen, vagy közvetett fegyver-, munició-, repülőgép- és repülőgépparkatrészekből álló szállítványokat.

2. Ezt a tiltó intézkedést alkalmazni fogja az olasz kormány azokra a rendelkezésekre is, amelyeket az eddig létrejött

szerződések alapján kellene szállítania.

3. Az olasz kormány a fegyverszállítás hatályos megakadályozása érdekében kapcsolatot óhajt fenntartani minden olyan állammal, amelyek hasonló határozatot fognak hozni.

4. Az olasz kormány azonnal életbe lépteti a fenti intézkedéseket, mielőst az összes többi kormányok csatlakoznak hozzá. Kiköti azonban, hogy a közvetett benemavatkozást is szükségesnek tartja oly értelemben, hogy be kell szüntetni a szembenálló felek mindegyike számára egy a nyilvános hadakozásokat, mint az önkéntes jelentkezéseket. Olaszország ezenfelül ragaszkodik ahhoz is, hogy a benemavatkozási kötelezettségeket mind azon európai államok is tegyék magukévá, amelyekben fegyvergyártással foglalkozó üzemek vannak.

Érthető, ha a végsőig feszült európai légkör nyomása alatt az olasz csatlakozás híre úgy Párizs, mint London diplomáciai és politikai körében nagy megkönnyebbülést váltott ki. Ugy az angol, mint a francia politikai körök

az olasz válaszjegyzékét a francia diplomácia nagy sikerének könyvelik el, de Londonban hangoztatják, hogy Anglia sem kímélte a fáradságot a francia kormány támogatásában.

Egyébként Párizsban azt a hírt, hogy a francia kormány konferencia összehívását tervezné, mely hivatva lenne siettetni a benemavatkozásra vonatkozó tárgyalásokat, se nem cáfolják, se nem erősítik meg hivatalos körök.

Észak-Amerika kormánya is csatlakozik a fegyverszállítások beszüntetéséhez

A spanyolországi polgárháborúban részt vevő hadviselő felek számára rendelt fegyverszállítványok ügyében tegnap az észak-amerikai Egyesült Államok kormánya is állásfoglalást. Mint Washingtonból jelentik, az amerikai municiógyárosok kérdéssel fordultak a washingtoni külügyminisztériumhoz arra vonatkozólag, hogy az amerikai kormány milyen álláspontot helyezkedik a spanyol polgárháború hadviselő felei számára szánt fegyverszállítások ügyében.

A külügyminisztérium a municiógyárosok kérdésére azt válaszolta, hogy a fegyverszállítások nem felelnek meg az Egyesült Államok szigorúan semleges politikájának s így az amerikai kormány nem járulhat hozzá bármelyik hadviselő félnek fegyverekkel való ellátásához.

A külügyminisztérium szerint egyébként nem túl sok kivételi kérés érkezett be az amerikai kormányhoz.

Újabb londoni jelentés szerint angol hivatalos körök kijelentették, hogy az olasz

válasz másolatát az angol kormány most tanulmányozza. A Reuter értesülése szerint az olasz jegyzék első részében kész eleget tenni a francia indítványoknak.

Olaszország eme hajlandóságát angol körökben nagy lépésnek tekintik a benemavatkozási szerződés megkötése felé.

Ami a jegyzék második részét illeti, angol körökben megállapítják, hogy annak utolsó kitétele, amely szükségesnek tartja a többi fegyvergyártó-állam csatlakozását is, csak az európai államokra vonatkozik.

„Anglia érdekében áll a madridi kormány megvédése”

Az angol sajtóban és az angol közvéleményben egyre komolyabb hullámokat ver a spanyolországi polgárháború ügye. Ezzel kapcsolatban megállapítható, hogy úgy a sajtó, mint a hangadó politikai közvélemény túlnyomó része a madridi kormány mellett nyilatkozik meg és egyre erőteljesebben követeli Anglia állásfoglalását a madridi kormány javára.

Igy legutóbb a „The Economist” című nagy angol folyóirat vezércikkében foglalkozik a spanyolországi eseményekkel és konkluzióképpen azt állapítja meg, hogy Angliának előbb-utóbb állást kell foglalnia a spanyol kérdésben. A lap szerint

Angliának érdekében áll a madridi kormány megvédése,

nemcsak azért, mert ezzel egy demokratikus rendszerű rezsim maradna fenn, hanem főleg azért, mert a madridi kormány győzelme egyet jelentene Olaszország és Németország földközi tengeri törekvéseinek megfékezésével.

A Manchester Guardian, a liberálisok lapja, mai számában szintén vezércikkben foglalkozik a spanyolországi eseményekkel s arra szólítja fel az európai nemzeteket, hogy tegyenek meg mindent a spanyol belháború borzalmainak megszüntetésére. A lap ezután felszólítja az angol népet, hogy pártkülönbség nélkül támogassa mindazon hatalmak erőfeszítéseit, amelyek a spanyolországi polgárháború befejezését szorgalmazzák. A lap a civilizáció nevében kéri ezt, hogy elhárítható legyen az a veszély, amit ez a polgárháború a nemzetközi békére jelent.

Újabb éleshangú német jegyzék a madridi és moszkvai kormányokhoz

Mialatt Angliában és Franciaországban a legnagyobb erőfeszítéseket teszik a benemavatkozási egyezmény és a béke megmentése érdekében s az olasz jegyzék konkluziója hangja is arra vall, hogy Olaszország — az európai béke érdekében — hajlandó ezeket az erőfeszítéseket honorálni — a német kormány eddigi magatartásához és brüsszli gesztusaihoz híven, továbbra is az ellentétek enyhítésének megzavarására törekszik.

Alig huszonnégy órája múlt annak, hogy a Kamerun fellátortatása miatt a német kormány éleshangú jegyzékkel intézett a madridi kormányhoz s a távirati irodák máris újabb éleshangú német jegyzékről számolnak be, amelyet a kormány a moszkvai és madridi kormányokhoz intézett a „Németország ellen irányuló propaganda” miatt.

A német kormány jegyzékét a moszkvai, illetőleg madridi német nagykövetek adták át az illetékes kormányoknak. Egyidejűleg a német lapok élénken kommentálják a kormány által Madridhoz és Moszkvához intézett tiltakozó jegyzéket. A Völkischer Beobachter többek között azt írja, hogy Németország nem hajlandó többé eltűrni a bolsevizmus provokációját és a rádióon keresztül Hitler ellen intézett rágalmat. A német jegyzék természetesen egyetlen megjegyzést sem tesz arra, hogy a németországi rádióadó-állomások állandóan a legélesebb propagandát fejtik ki az összes (Folytatása a 10-ik oldalon)

A dohányzás a vádlottak padján

Az évtizedes vitában, amely a nikotin ártalmas, vagy ártalmatlan volta körül folyik, megszólalt most a kérdésnek egy amerikai orvos-szakértője is. Véleménye meglehetősen lesújtó a dohányosok nagy táborára.

Kétségtelen — írja az orvos — hogy a nikotinnak mérgező hatását sem a társadalom, sem az állam nem veszi különös figyelembe. Mialatt az alkohol veszedelmére a két tényező ismételtén fölhívja az emberek figyelmét, addig a nikotinnal az egészségügyi tényezők nem sokat törődnek. Sőt az irodalom legtöbb esetben fölmagasztalja a dohánylevelek hatóanyagát, a nikotint, azt állítván, hogy a dohányzás megnyugtató az idegeket, serkenti a szellemi működést, elősegíti az emésztést. Egy része az orvosoknak a dohányzók pártján van. A dohány ártalmatlanságát bizonyítják elsősorban azzal, hogy sok érzelmesedésben szenvedő ember soha nem dohányzott, míg akadnak nyolcvan éves kedélyes bácsik, akik kitűnően érzik magukat, annak ellenére, hogy naponta kiszívják az ő öt-hat pipájukat.

Meg kell azonban állapítani, hogy akik ezt írják, nem igen objektívek, mert maguk is dohányosok. Nem lehet tárgyilagosan írni mérgekről, amelyeknek használata már szokássá vált az illetőnél. Valószínűleg ez az oka annak, hogy az orvosi tanácsokban az exotikus mérgezésről többet írnak, mint a nikotinról, amelynek mérgező hatása állandóan foglalkoztatja az orvosokat.

A nikotin az egész vegetatív idegrendszerre káros hatással van. Senki sem vet ügyet például arra, hogy egy dohányfüsttel teli helyiségben a szemek gyulladást kapnak, kötőszövet bántalmakat, torokbajt, görcsös köhögést.

Francia orvostanárak kísérleti uton mutatták ki, hogy 20—25 percig való tartózkodás az ilyen helyiségekben milyen káros hatást okoz a jelenlevők nyolcvan százaléka. Soknak alábbszállott a vérnyomása, másoké felfokozódott. Majdnem mindegyiknek a pulzusa erősebben vert a normálisnál. Többeknél ájulást és szédülést tapasztaltak. Bizonyos esetekben a bajok csak a helyiség elhagyása után jelentkeznek. Azonban a négyszeresen deniktizált dohányfüstje mellett az összes említett jelenségek elmaradtak. Világosan kiderül ebből, hogy nem csupán a dohányzás az, ami árt, hanem a dohányfüstös helyen való tartózkodás is. Megállapították, hogy a zárt helyiségben való mérgezés mindig intenzívebb hatású, mint az, ami kint a szabadban történik. A parasztok, erdészek és akik a szabad levegőn dolgoznak, legritkább esetekben kapnak nikotinnmérgezést.

Figyelemre méltó jelenség, hogy a nikotinnal való reakció mennyire különböző az emberek természete szerint. Vannak emberek, akik sokat dohányoznak és semmiféle szubjektív fájdalmakról nem panaszkodnak. Ezzel szemben ismerünk típusokat, akik már a legkisebb mértékű dohányzásra is zavarokról panaszkodnak. Uglátszik a diszpozíció különböző csoportjait kell megkülönböztetni a dohányzók között.

Az akut nikotinnmérgezés együtt jár az embernél, nyálazással, reszketéssel, hányingerrel, az ájulásig menő elgyöngüléssel, hirtelen rosszuléttel, fejfájással, szédüléssel. Olykor a beszélőképesség, az öntudat és az emlékező tehetőség is erősen a mérgezés hatása alá kerül. Az izmok előbb zsibbadás-szerű, majd merevedésszerű gyöngülés állapotába esnek. Legtöbbször a szemek érzik meg a mérgezést.

Orvosok, akik nikotinnmérgezési esetek-

Ne elégedjék meg a máig használt illatszergyári készítményekkel

Vegyen egyszer a:

Les Créations „N. H. B.” márkájú
PUDER, KÖLNIVIZ, ARC-,
SZAJFESTÉK és PARFÜMBÖL

Ha össze fogja hasonlítani, meg lesz lepve ezek elsőbbségétől. Hosszu évek tudományos kísérletezései az illatszergyártás művészetének terén tették tökéletesekké a

Les Créations NHB

készítmények.

Kérje teljes bizalommal a legjobb drogériákban, gyógyszertárakban és illatszertárakban.

En-gros beszerzési forrás: N. H. Balthazar, Bucuresti, Str. Selari 7.

kel foglalkoznak, már az emberek külsején is felismerik a mérgezést. Az arc sajátos sápadtságából, a szemek nyugtalanságából és különös fényéből meg lehet állapítani az erős cigarettázókat.

Más a szivarozó. Közülük kerül ki a legtöbb érelmeszesedésben szenvedő. Arckifejezésükben van valami apatikus nemtörődomség. Mindnyájuk közös vonása a különös nikotin-szag, amely rátapad a ruhákra is. A tulzott nikotinelvezők szinte egyöntetűen panaszkodnak állandó fáradtságról a délelőtti órákban. A nap elmúltával semmi iránt sem érdeklődnek, kevés eseményre emlékeznek, fejfájásról panaszkodnak és ritkán tudnak zavartalanul aludni. Legtöbbjének nincs étvágya, ugyanakkor falánk, természetellenes éhségről panaszkodnak. A sok nikotint szívó intellektuelek rendkívül könnyen izgulnak. Közülük kerülnek ki azok, akik szinte elviselhetetlen környezeti tényezőkre: heves kitérésre, szitkozódásra, kiegyensúlyozatlanságuk elviselhetetlen. Némely betegnél súlyosabbakat tapasztaltak. Viszont észrevették azt is, hogy akitől megvonták a nikotint, néhány nap alatt feltűnő módon gyarapodtak súlyban. Legtöbb esetben az emésztőszervek és a vérkeringés sínyli meg a nikotint. Vagy székrekedést okoz, vagy pedig az ellenkezőjét, amit nehezen leküzdeni mással, mint a dohányzás felhagyásával. Gyomorégés, hányinger, étvágytalanság rendes kísérője a tulzott dohányzásnak. Gyomordaganatok okoz. Fiatalembereknél impotenciát is idéz elő és erősen befolyásolja a jövő nemzedék sorsát. Legjobb ellenszere a tul sok dohányzásnak a sport és a test-edzés.

Jelenkezés a társulati fiu- és női kereskedelmi liceumba

Az Oradeai Kereskedelmi Csarnok által fenntartott fiu és női társulati felső kereskedelmi iskolák az 1936—1937. tanévben az új törvény rendelkezésének megfelelőleg, mint fiu és női kereskedelmi liceumok folytatják működésüket. Az eddigi felső kereskedelmi iskolai növendékek szabályszerűen folytatják tanulmányaikat a kereskedelmi liceum VI., VII. és VIII. osztályában. A régi kereskedelmi iskola I. osztályának megfelelő V. kereskedelmi liceumba iratkozó IV. gimnáziumot végzett tanulók felvételi vizsgát tesznek szeptember hó első harmadában. Jelenkezés a felvételi vizsgára és részletes felvilágosítások kérése már mostantól kezdve az intézetek igazgatóságánál naponként d. e. 11—12 között. Végleges beiratkozás a VI., VII. és VIII. osztályokba augusztus 25-től, szeptember 3-ig, az V. osztályba a felvételi vizsga után. Az izraelita tanulók szombatot az izraeli munkák alól felmentést kapnak.

Egyre jobban tért hódít Bihorban a jobboldali agitáció

Néhány jellemző incidens. Oradean kongresszust rendeznek a cuzisták

Oradea, augusztus 22. (Az Uj Kelet tud.) Az utóbbi hónapokban Oradea s vele együtt egész Bihor a mai időkre jellemző és nagyon szomorú metamorfózis ment át. Ez a metamorfózis az idők „szellemek” megfelelően

a szélső jobboldali agitáció, a nemzeti türelmetlenség és a faji gyűlölet jegyében áll,

s Bihor is megszünt a nemzeti türelmesség fellegvára lenni. Előrelátható volt, hogy az országban dúló jobboldali áramlatok Oradea és Bihor életére is kihatással lesznek, de senkisé hitte, hogy a jobboldali áramlatok ilyen rohamosan lábra kapjanak.

Oradean hagyomány volt a nemzetiségek és a felekezetek közötti béke, itt mindig jobban és könnyebben megértették egymást az emberek s nem véletlen, hogy a román-magyar közlekedés gondolata is itt támadt fel, hogy rövid, de distelen repkedés után végleg a megsemmisülésbe hulljon.

Ma a nemzeti és faji türelmesség a múlté. Az uccán vállszijas, zöld ingbe bujtatott fiatalemberek nyúlógnak, minden második román ember zsebéből a „Porunca Vnemii” kandikál ki s

a szélsőjobboldali mozgalom láthatóan, érezhetően terjed, beleissza magát a köz-tudatba.

A közhangulat és ahogy megnyilvánul

Pozitív jelenségeken kívül a legfeltűnőbb Oradeán a közhangulat változása. A jobboldali lapok állandó izgatása

megdöbbentő módon mérgezi az atmoszférát és a surlódások, sőt komolyabb incidensek is napirenden vannak.

Nagyon kínos volt s ezért egy kisebbségi lap sem írta meg azt a megdöbbentő esetet, mely a közelmúltban a városi strandon játszódott le egy vizipólo-mérkőzés után. A mérkőzésen a helyi CAO és a bucaresti CFR küzdött. Az oradeaiak győztek. A mérkőzést egy ismert és a város életében jelentős pozíció betöltő ur vezette le, aki a nagy izgalomban inzultált egy nézőt, miután az állandóan szidalmazta. A mérkőzés félbeszakadt, izgatott gyülekezés támadt, majd 20—25 román fiatalember, jobbra vaidisták és vasgárdisták a bírora vetették magukat és ütlegelni kezdték. A medencétől a mintegy 50 méterre levő főépületig verték s az izgalom akkor sem csillapodott, amikor az összevert bírót bemenedikítették a telefonfülkébe és két jóérzésű román sportember az ajtó elé állt.

A felhevült és végtelenségig felizgatott román fiatalemberek követelték, hogy „adják ki a bírót” s ha a rendőrség idejében meg nem érkezik, ki tudja, hogyan végződik ez a megdöbbentő eset. Jellemző, hogy

a kisebbségi publikum fegyelmeltségből, vagy még inkább gyávaságból nem mert a szorongatott bíró segítségére sietni de talán jobb is, hogy így történt. Ha kisebbségi ember a kialakult atmoszférában a kisebbségi bíró pártjára áll, alig lehet kétséges, hogy általános verekedés támad.

Jelenetek a villamoson és egybűt...

De ezer más módon is megnyilvánul az új atmoszféra. Például egy uccai jelenet.

A villamos megállónál kisebb tumultus támad s miután már mindenki felszállt, egy szegény öreg zsidó készült felszállni. Lehet talán 70 éves az öreg. Lassan emeli a lábát, már félig fennáll a lépcsőn, de ebben a pillanatban a kalauz lecsenget és a villamos elindul. Az öreg bácsi az utolsó pillanatban ugrik félre, megtántorodik, nekiesik a telefonpóznának s a villamos közönsége pedig derül.

— Meagi la Budapesta! — kiáltja, egy fiatalember s aztán megtoldja — sau la Palestina.

Es ez nem elsőt eset. A villamoson gyakoriak a hasonló jelenetek s a város már lassan kezdi megszokni.

Ünnepély a táborban

A „Totul pentru Tara” párt az ország minden részében állított ugynevezett munkatáborokat. Bihorra is jutott egy. A bihori tábor Oradeától néhány kilométerre egy téglagyárban fekszik. Már hónapok óta dolgoznak itt a légionáriusok s közben bejárják egész Bihort.

A táboron kívül Oradeán három székhelyük van, egyik többek között a görög katolikus püspökség épületében. Este gyakran

látni, amint 15—20 zöldinges fiatalember, katonás léptekkel megy ki a város határában levő táborba.

Kisebbségi incidensektől eltekintve, semmiféle rendezavarás a „Totul pentru Tara” párt hívei részéről nem történt.

Legutóbb néhány zöldinges fiatalember metoszlopba fejlődve, lökdömsni kezdte a járdán a járókelőket s két nappal később megverték egy zsidó kisdiaót. Egyik incidens sem volt olyan súlyos, hogy a mai szomorú atmoszférában ne lehetne felette napirendre térni.

De a „Mindent a hazáért” párt tábora legutóbb ünnepséget rendezett s az ünnepke zöld plakátjaik után meghívták a város román társadalmát. Mintegy 400 ember volt kíváncsi az ünnepélyre s a légionáriusok a hazafiassalok és sovinszta szónoklatokon kívül, gyakorlatokat mutattak be.

Az ünnepség után a helyi román lap a „Noua Gazeta de Vest” megállapította, hogy az ünnepségek „felemelőek” voltak és minden résztvevőben „mély nyomokat” hagytak. Megjelent az ünnepségen Siancu kapitány is, aki innen tovább utazott Beiusba.

A zöldingesek, illetve a „Totul pentru Ta-

MEGNYILT!

MEGNYILT!

BERKOVITSNÉ
(Oradeáról)
orth. kóser étterme
BUCURESTI,
Str. Lipsceani 7. Galeries Lafayette mögött

ra” párt bihori vezetője, ki is lehetne más, egy Gojdu liceumi tanár s nem véletlen, hogy a cuzisták vezére is ennek az iskolának a tanárai közül rekrutálódott. Nem hallgathatunk el még egy megdöbbentő tényt s ez az, hogy

rengeteg kisebbségi ifjút látunk zöld ingbe bujni.

A külvárosi szegényebb iparos fiúk szívesen „csatlakoznak” a párthoz s mivel a zöld ingesek nem válogatóság, bőven van kit „felavatni.”

Szeptember 13-án nemzeti keresztény párti nagygyűlés Oradeán.

A város kisebbségi társadalma különben aggodalmasan várja a szeptember 13-át. Ekkor lesz ugyanis a nemzeti keresztény párt első nagygyűlése Oradeán.

A gyűlésre eljön A. C. Cuza és Goga is s most tünik majd ki, hogy sikerült a jobboldali szélsőségeknek jelentős tömegeket szervezni Bihorban.

Oradea lakossága nyugtalanul várja ezt a dátumot, noha reméli, hogy a keresztény párti gyűlése rendben fog lefolyni. De az oradeaiaknak rossz emlékeik vannak.

Grosz Jenő vádolóvallomást tett a vizsgálóbíró előtt

Egyetlen kompenzációs engedélyért 20 millió lejűt kellett fizetnie

Bucuresti, augusztus 22. (Az Uj Kelet tud.) A Cagero-ügy elapolt főtárgyalására rövidesen ismét sor kerül. Az ügy vizsgálói fázisáról nagyon kevés hír szivárgott a napvilágra. Grosz Jenő folytonos kihallgatásairól nem adnak ki jelentéseket és így nem lehet tudni azt, hogy a volt vezérigazgató milyen politikusokkal és intézményeivel való kapcsolatairól számolt be a bünygyi hatóságok előtt.

Grosz Jenő a vizsgálóbíróknak most nyújtott be újabb kérését szabadlábrahelyezése érdekében, amit augusztus 27-én fog tárgyalni a törvényszék. Grosz Jenő a kérést arra építi, hogy az előzetes vizsgálat ügyében már befejeződött. Az akták már az ügyvédek rendelkezésére állanak, azokat mindenki elolvashatja és így ma már nyilvánosságra is kerülhetnek bizonyos részletek, amelyekről eddig a közvélemény nem tudott. Amint a Dreptatea, a nemzeti parasztpárt hivatalos lapja értesül, Grosz szenzációs vádakat emel és azt állítja, hogy kénytelen volt megvesztegetéshez folyamodnia az általa kieszközölt kompenzációk megszerzéséért.

Azt nem nevezi meg Grosz Jenő, hogy kit vesztegetett meg, de azt vallomásában kiemelte, hogy

a kompenzációkat Constantin Anghelescu kormányzóságának ideje alatt nyerte a Banca Nationalától.

Elmondta, hogy sok kérését utasították vissza, de a „zenei betéttel” ellátott kéréseket aprotálták. Egy

400 milliós kompenzációját 20 millió jutalékat adott.

Grosz kijelentette, hogy a huszmillió nem a rendes üzletkötésekből származó normális százalék volt, hanem egyszerűen az a bizonyos összeg,

amelyet le kellett fizetnie „csak azért, hogy aprotálást kapjon”, amelyet lefizetés nélkül nem érhetett volna el.

A lap szerint a Cagero-dosszié tele van ilyen vádakkal. Hangsúlyozza a Dreptatea, hogy ilyen terhelő vádak mellett most már lehetetlenség lenne eltussolni a panamát és követeli az összes bűnösök felelősségrevonását.

Munkás Nozgo

Augusztus 25, 26, 27, 29 és 30-án 3, 5, 7 és 9 órakor

Két szenzáció!

Egy helyár!

I. GUSLEAR

A világhírű orosz balalajka zenekar koncertizik.

II. Gyilkosság a fedélzeten

Izgalmas tengeri dráma. Főszerepben: Robert Taylor és Jean Parker. másor előtt Hír-adó. Helyárak: 10 és 12+3 lej.

Milliókat nem,

de 400 értékes, gyönyörű berendezési tárgyat nyerhet

a cluji Zsidókórház tárgysorsjátékán

Egy sorsjegy ára 50 lej. Sorsjegyek megrendelhetők a Kereskedelmi Hitelbank Rt.-nál Cluj, Piața Unirii 20. Arusítás az ország összes jelentősebb városában. Ha Zsidókórház sorsjegyet vásárol, segít beteg és ápolásra szoruló embertársain.

Jerussaléntett az tartott J palesztina gyűlés Agency j emlékünn felolvastá zatainak mim” ha Ben Zwi, gyűlést. foglalkoz biztonság mutatótt mulasztás

Ben Z Jewish A tője eme hogy a k zavargás tevésből szenvét sziókkal — A tok — t dó érdek erőnkkel angol pol erősségük akkor ha sek leszi vetsége

Sherto nyokra, szerzett 2800 főr munkake ültetvény tak, vala kálato kb 4. három dесе. Mí mondott szönhetj zsidó po sok álta Még ser veszedek népet fe — M Shertok gondolat fejlődési ágót ne kísérelt sére ren

Ezért bizott delné kormányt né megje az, an

A Jewish harcol ellen, a számára gásokat hogy a zottság ne a te dozatok vel és csak az uralmul la, hog tetlen r nehézsé liának lágkri z szeomlá

„Nem veszett el még reményünk!”

Ha a kormány felfüggeszti a bevándorlást, a zsidóság képviselői nem jelennek meg a királyi bizottság előtt

Mose Shertok nagyszabású politikai expozéja a palesztinai zsidó nemzetgyűlésen. Az Aszefat Hanivcharim összes szónokai élesen támadták a kormányt

Jeruzsálem, augusztus 22. Röviden jelentett az Uj Kelet, hogy rendkívüli ülést tartott Jeruzsálemben a Vaad Leumi, a palesztinai zsidó nemzetgyűlés. A nemzetgyűlés tanácskozását, amely a Jewish Agency jeruzsálemi főépületében zajlott le, emlékkönyvvel vezette be, melynek során felolvasták a zavargások összes zsidó áldozatainak neveit, majd „Kel mole rachamim” hangzott el. Ezután nyitotta meg Ben Zwi, a Vaad Leumi elnöke a nemzetgyűlést. Megnyitó beszédében behatóan foglalkozott a kormány politikájával és a biztonság kérdésével és éles szavakban mutatott rá az angol közigazgatás súlyos mulasztására.

Shertok expozéja

Ben Zwi beszéde után Mose Shertok, a Jewish Agency politikai osztályának vezetője emelkedett szólásra. Hangsúlyozta, hogy a kormányban meg van az akarat a zavargások elfojtására, mégis abból a feltevésből indul ki, hogy az arabok ellenességét a zsidók iránt politikai koncessziókkal kell megszelídíteni.

— A mi politikánk — mondotta Shertok — továbbra is az alapvető angol-zsidó érdekközösségben gyökerezik. Teljes erőnkkel kell harcolnunk azonban olyan angol politika ellen, amely a mi számszerű erősségünk növekedése ellen irányul. Csak akkor ha Palesztinában számszerű erősek leszünk, remélhetjük, hogy erős szövetségesei leszünk Angliának.

A Jisuv vívmányai

Shertok ezután rámutat azokra a vívmányokra, amelyeket a jelenlegi helyzetből szerzett a jisuv. Ezek a következők: 1. 2800 főnyi fegyveres sereg; 2. 4500 új munkahely zsidó munkások számára olyan ültetvényeken, ahol eddig arabok dolgoztak, valamint ipari üzemekben és közmunkálatokban; 3. a telavivi kikötő fejlődése; 4. három fontos utvonali építésének megkezdése. Mindezen fontos vívmányokat — mondotta Shertok — a hadiállapotnak köszönhetjük. Ezek a vívmányok erősítik a zsidó pozíciókat és csökkentik a zavargások által előidézett gazdasági károkat. Még sem vigasz ez számunkra azon súlyos veszedelem közepette, amelyek a zsidó népet fenyegetik.

— Már a zavargások előtt — folytatta Shertok — foglalkozott a kormány azzal a gondolattal, hogy korlátozni kellene a mi fejlődési lehetőségeinket. A királyi bizottságot nem tekinthetjük másnak, mint egy kísérletnek, mely ezen politika szentesítésére rendeltetett.

Ezért harci frontot látunk a királyi bizottságban, amely előtt jogaink védelmében fogunk síkra szállani. A kormány azonban rendkívül megnehezítette a királyi bizottság előtt való megjelenésünket, ha igaznak bizonyul az, amit a bevándorlás felfüggesztésének lehetőségéről beszélnek.

A Jewish Agency a legnagyobb energiával harcol a zsidó bevándorlás felfüggesztése ellen, amely családok akar lenni az arabok számára azért, hogy befejezzék a zavargásokat. A Jewish Agency úgy tekinti, hogy a bevándorlás felfüggesztése a bizottság munkájának idejére, egyet jelentene a terror megtalpasításával, a zsidó áldozatok emlékének megszentelésével és a zsidók iránti hitszegéssel, akik csak azért tudták megőrizni pártatlan önuralmukat, mert meg voltak győződve róla, hogy a bevándorlásra való joguk érintetlen marad. A világ bonyodalmakkal és nehézségekkel van tele, amelyekkel Angliának is küzdenie kell. De ugyanez a világi krízis a zsidóság újabb tömegeinek összeomlását jelenti, amelyeknek egyetlen

reménye Palesztina, ami arra kötelezi az egész zsidó népet, hogy felvegye a harcot a jövőért.

Az általános vita

Shertok referátuma után megindult az általános vita, amelyben Josef Baratz (De-ganja), dr. Waschitz (revizionista), Zuchovitzky Karl (klal-A), rabbi Ostrowszki (Mizrachi), Leibovitz (baloldali Poale Cion) és Meir Grossmann (Judenstaats-partei) vettek részt. A vita rendkívül viharos volt, az összes szónokok éles szavakban támadták a kormányt.

Almaleh, a Vaad Leumi tagja, követelte, hogy a palesztinai zsidóság ne jelenjen meg a királyi bizottság előtt. Rab Meir Berlin javasolta, hogy a nemzetgyűlés intezzen felhívást az egész zsidósághoz és abban fejezze ki tiltakozását a palesztinai zsidókat fenyegető veszedelem ellen.

Chaim Solomon, a jeruzsálemi városi

tanács tagja, különösen annak szükségességére mutatott rá, hogy az angol közvéleménnyel megértessék a palesztinai helyzet tényleges valóságait. Javasolta: közölje a nemzetgyűlés a kormánnyal, hogy a palesztinai jisuv eddig ugyan megőrizte önuralmát, a további önmegtartóztatás azonban lehetetlenné válik, ha bármilyen rövid időre is felfüggesztik a bevándorlást.

Berl Repetor a zsidó munkás politikai feladatairól beszélt. Rámutatott arra, hogy a zsidó munkás ezekben a napokban bizonyítottan, hogy minden munkára rátermett és így járult el a kormánytisztviselőkhöz, a haifai kikötőmunkások és a vasuti munkások sztrájkja által fenyegetett veszedelem. A jisuvnak most meg kell őriznie azokat a vívmányokat, amelyeket ezekben a napokban szerzett és gondoskodnia kell a zsidó pozíciók fenntartásáról és konszolidálásáról.

Dox-Hos, telavivi alpolgármester, Eli-

Sürgetik az ügyvéd-kongresszus összehívását, hogy keresztül vihessék a numerus clauzust?

A romanizálás elleni akciót látja a kongresszus elhalasztása mögött a Porunca Vremii

Bucuresti, augusztus 22. (Az Uj Kelet tud.) Az országos ügyvédszervezet ez évben Calimanestiben hívta össze rendes évi közgyűlést. Közbejött akadályok miatt azonban az ügyvédi kamarák szövetsége bizonytalan időre elhalasztotta a kongresszus megtartását. Az intézkedés nagy visszhangot keltett az ügyvédség körében és a nagy érdeklődést használja ki a Porunca Vremii arra, hogy tendenciózusan félre-magyarázza a szövetségi közgyűlés elhalasztásának okait.

A lap szerint a tg.-muresi közgyűlés vizsgálata alá vette az ügyvédi kamarák romanizálásának kérdését és utasította a vezetőket, tegye vizsgálat tárgyává, miként lehet megteremteni az ügyvédi kamarákban a román és keresztény elem többségét. A lap szerint Calimanestiben ennek

a kérdésnek a tárgyalása komoly határozathoz vezetett volna és az ügyvédszövetség azért elhalasztotta el a kongresszust, mert ezt el akarta kerülni. A Porunca Vremii szerint viszont ez az eljárás törvénytelen, mert az ügyvédszövetség közgyűléseit minden évben meg kell tartani.

A lap szerint a jasi ügyvédi kamara vezetősége úgy döntött, hogy tiltakozni fog az ügyvédszövetség határozata ellen és felhívást intézett az összes ügyvédi kamarákhoz, hogy csatlakozzanak ehhez az akcióhoz. Bár a felhívásnak különösebb visszhangja még nincs, a Porunca Vremii nagy hangon kürtöli világgá, hogy az ország összes ügyvédi kamaráiban megindult a mozgalom a közgyűlés elhalasztásának megakadályozására.

Fontos tárgyalások a nemzeti parasztpárt vezetői között

A H-csoport cáfolja a különakció híré

Bucuresti, augusztus 22. A Curentul a következőképpen számol be a nemzeti parasztpártiak tegnapi tárgyalásairól: Mihailache délelőtti újabb megbeszélést folytatott Maniuval, majd ugyancsak délelőtti a volt miniszterelnök Clujra utazott, ahol a tartományi szervezet vezetőségének ülésén fog elnökölni. Maniu innen Badacimba utazik. Mihailache, Maniu után Mihai Popovici-val tárgyal, aki azután Brasovba utazott. Délután Mihailache, Potârca, Madgearu és Armand Calinescu tárgyaltak, majd este Mihailache csupán Calinescuval folytatott eszmecsere. Mára várják a fővárosba Costachescut, aki azon szándékának adott kifejezést, hogy beszélni akar a pártelnökkel. Valószínű, hogy végül is összehívják a párt egyik fórumát.

A Lupta szerint a megbeszélések sorozatán, amely tegnap este véget ért, az álta-

lános helyzet képezte elsősorban a vita tárgyát az ország magasabb érdekeinek szempontjából. Állítólag mielőtt határozatot hoznának, a nemzeti parasztpárt vezetői kihallgatáson jelennek meg az uralkodónál és csak azután ül össze a párt valamelyik fóruma. Ami Maniu ardeali tevékenységének újrafelvételét illeti, a gyűlések időpontját még nem állapították meg. A nemzeti parasztpárti vezetők tartózkodó magatartása nem akadályozza meg abban a párt titkárát, hogy siettesse a parasztpárti szervezését, amelyeknek a pártvezetőség nagy fontosságot tulajdonít a jövőbeni események kialakulása szempontjából.

A B-csoport titkársága a következő közleményt adta ki: Egyes lapokban olyan hírek láttak napvilágot, amelyek szerint a kormány egyik tagja és néhány ardeali

A technika csodája! A technika csodája! Kérje mindenütt az utolsó slágert

ENERGIE borotvapengét

A pengén piros szalaggal. Belső boríték aranyban, „Energie” cégnyomattal. A külső boríték lilaszínű.

Jashar és Heftmann felszólalásai után Berl Katzenelson zárta be nagy beszéddel az általános vitát. A munkaszervez felszólította a jisuvot, hogy őrizze meg erejét és legyen kész a ráváró nagy feladatokra.

Az Aszefat Hanivcharim gyűlése augusztus 18-án hajnali öt órakor nyert befejezést, amikor is megszavazták a Ben Zwi által előterjesztett határozati javaslatokat. Ben Zwi záróbeszédét a következő szavakkal fejezte be:

— Nem akarjuk a Hatikvát énekelni, de el akarjuk ismételni: *od lo avda tikvatenu!* (nem veszett el még reményünk).

SZŐRME-VÁSÁRLÁS

BIZALOM DOLGA!!

Vásároljon bizalommal szőrmeszállóban a CLUJ, Calea Regele Ferdinand 21. szám, udvarban. (Sarkas Ernő házban)

WEISZ TIBOR

liberális vezetőszemélyiség között konfliktus támadt volna és ebbe a kitalált viszályba belekeverték volna a H-csoport intervencióját is. Mindezen hírek, amelyek az ardeali politikai helyzetre és a H-csoport magatartására vonatkoznak, a fantázia birodalmába tartoznak és azokat ezúton a leghatározottabban megcáfoljuk.

Az ardeai liberális párt tagozat helyzete

Oradea, augusztus 22. A liberális párt bihormegyei tagozata tegnap újabb ülést tartott, amelyen elhatározták, hogy nem veszik tudomásul Tiberiu Mosoiu lemondását, akit biztosítanak szeretetükről. Ezután delegációt jelöltek ki, amely Bucurestibe utazott, hogy felkérje Mosoiut, változtassa meg szándékát. A delegáció felkeresi Tarescut és Dinu Bratianut, hogy interveniáljon Mosoiunál lemondása visszavonása érdekében.

— Kezdődő ütőrelmeszesedésnél reggel éhgyomorral egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz úgy az alhasi pangást, mint az emésztés renyheségét megszünteti, a rekeszizom emelkedését csökkenti és a magas vérnyomást mérsékli. Az orvosok ajánlják.

— Halálos szerencsétlenség érte a potyautast. Ploestiből jelentik: A napokban tragikus végű potyautazás áldozata lett Somolnie Gavriil 18 éves fiatalember. A fiu jegy nélkül felszállt a bucuresti személyvonatra, amelynek a tetején helyezkedett el. Amikor a vonat a Prahova hídján robogott keresztül, a fiu leesett a vagon tetejéről és holtan terült el a földön. A hidon őrszolgálatot teljesítő katona értesítette a legközelebbi község csendőrségét, ahonnan nemsokára kiszállították a helyszínre és intézkedtek a hulla elszállításáról.

A lord, aki sohasem vette le a kalapját

Londonban most halt meg nyolcvanöt éves korában lord Banbury, az angol parlament egyik legnevezetesebb tagja. 1892-től fogva 1924-ig egyfolytában az alsóház tagja volt lord Banbury és még hozzá, mint a legfélelmetesebb ellenzéki szónok. Egyik legfőbb különösége az volt, hogy sohasem volt hajlandó leemelni a kalapját. Angliában a régebbi századokban ugyanis a kalapos fő a szabadság jele volt. Lord Banbury azonban a demokrácia korában sem volt hajlandó eme előjogáról lemondani, amikor minden halandónak jogában állott már, hogy kalapot viseljen. Otthon a lakásában is kalappal a fején ült és csak akkor volt hajlandó leemelni fejfedőjét, ha a szónoki tribünre lépett. Ugy látszik, az ezerfejú szörnnyeteggel még sem akart kezdeni. Híres volt arról, hogy minden dologhoz hozzászólt és akármilyen párttól volt szó, heves ellenzéki beszédek tartottak ellenük. Loyd George rendkívül gyűlölte őt, mert a parlamentarizmus aláásójának tartotta. Tizenkét évvel ezelőtt lord Banbury elnyerte a pári címet és a lordok házába vonult át. Ettől fogva vesztett harcias hevűből, amit talán előrehaladott korának is köszönhetett. Most meghalt az angol parlamenti tradíciók külsőségeinek folytatója.

Nemcsak a szónoki emelvényről lépett le, hanem az élet színteréről is. Az angol lapok hosszas megemlékezésekben elevezték fel lord Banbury érdemeit és különöségeit.

Hol szálljunk meg?

Clujon

Nívó, elegáns szálloda és kávéház a

NEW-YORK

Telefon 3-16. Telefon 3-16.

Oradeán

Hotel Metropol

elsőrangban berendezett szálloda. Utazó utak találkozóhelye. Vidéki autobuszok érkezés és indulás állomása. Telefon 909.

PALACE HOTEL

Kávéház és étterem.

A Fehér-fürdőbe utazók tájékoztatás irodája. Telefonok: 908 és 907.

Astoria szálloda és kávéház

elegáns, komfortos. Minden szobában meleg-meleg víz.

Baia-Maren:

Hotel Stefan-Voda

modern berendezési szálloda, kávéház és étterem.

Aradon

HOTEL CENTRAL

Tiszta. Csendes. Olcsó. Garázs a szállóban. Tökéletes komfort.

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ

Természetes, páratlan szénsavas, radioaktív, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízások, érmelegesedés, vesebaj, vérszegénység, izomszucs, hólyaggyulladás és kimerülési idegesség esetén. a változatos zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán sziv és női betegségek fellépett idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. Ivókúrák, szakszerű orvosi kezelés. Kétféle konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes uszoda. A CFR vonalain utazási kedvezmény. Állandó katonazené. Pauszálkúrák az „Európa” utazási irodák útján. — Fürdőidény május 15-től október 1-ig. — Prospektust, felvilágosítást szívesen küld Műschong Buziási Gyógyfürdő R-T. Fürdőigazgatóság, Buzias, Bánát.

KÖZGAZDASÁG

Gazdasági hetiszemle

Banati levél

Timisoara, aug. 22. (Az Uj Kelet tud.) A helyzet ezidő szerint a Banatban még mindig kielégítő. Az üzleti élet normális keretek között bonyolódik le és így érthető is, hogy annak, akinek szezonárnya, van nem igen van oka panaszkodni. Itt azonban nagyon bíznak abban, hogy a most augusztusban megindult üzleti élet a következő szeptemberben felfokozódik és felélénkül majd. Ilyenformán a nyomozói hangulat is szűnőfélben van és mindenki optimizmussal tekint a további üzleti alakulás elé.

A pénzüci helyzete Megemlékeztünk arról, hogy az utóbbi időben bizonyos fokú idegesség ütötte fel a fejét pénzüci körökben. Ez a helyzet rövid egy hét leforgása alatt kedvezően megváltozott.

Nagyobbarányú üzleteket könnyvelnek el az értékpapíripiacra is. Az állampapírok és többi kötvények — idesorolhatjuk a nagyobb fémtüzek részvényeit is — szálláruló tendenciát mutattak és mutatnak most is. Példaként megemlíthetjük, hogy az agrárreformból származó kisajátítási kötvények közel 10 százalékos árfolyam emelkedést értek el. Ma ugyanis ezeket a papírokat 47 lejes áron is igen intenzíven keresik különösen a gazdák, akik a kormány új rendelkezése értelmében eme kötvényekkel is törleszthetik a számukra kisajátított földekből előállított tartozás egy részét. Nyilvánvaló, hogy ezeket a kötvény-tranzakciókat a bankok bonyolítják le.

Bankkörökből kapjuk egyébként a hírt, hogy ezidő szerint nincsenek nagyobb arányú hitelgénylések. Ez a körülmény egyébként szinte szerencsésen összeesik a nagyobb bankok pénzüci helyzetével. A bankok ugyanis pillanatnyilag igen érdekeltek a gabonakampányban, a heverő tőkájukat ideinvestálták és miután ezen a téren az üzletek likvidálása kissé hosszadalmas, bizonyos mértékű pénzüci állott be. Ez a pénzüci azonban ezidő szerint semmilyen komolyabb következményekkel nem jár, mert mint fennebb is említettük, hitelgénylések nem igen vannak.

Szélesedő a gabonapiac Az illetékes kormányt és szakköröket az a kérdés köti le, hogy voltaképpen melyek azok az okok, amelyek miatt a buzaárak felfelé ivelő irányzata megakadt és újabban áresést is idézett elő.

A számok mellett — melyeket e rovat keretében már felvázoltunk — most egy újabb nagy bajjal kell a gabonaeportöröknek megküzdniük. Nevezetesen az a tőke, melyet a gabonaeport lebonyolítására előirányoztak, most már teljes kifogyófélben van és — úgy látszik a buza kampány esetében is „áll” — pénz nélkül nincs üzlet.

Ennek a mostani átmeneti jellegű pénzüci kének nem ez az első precedense. Emlékszünk az 1931-es termésre is, melyet többek között éppen a szükséges tőke hiányában nem lehetett kellő időben a külföldi piacokon plasztrózni.

Megbízható információk alapján már az első időben hangsúlyoztuk, hogy az idén minimálisan 100 ezer vagon buzát szállíthatunk ki a külföldre. Ennek a nagyarányú tranzakciónak a lebonyolítására 40 ezer lejes átlag ár mellett 4000 millió lej forgótőkére van szükség a gabonakampány végéig. Hogy ez a tőke megvolt, illetőleg megvan-e, olyan kérdés, melyre lakonikusan csak azt válaszolhatjuk: — nem volt meg, mintahogy ezuttal sincs meg. Már most, ha a többi baj mellett kutatni, vizsgálgatni kívánjuk, hogy a buza ára többek között miért esett vissza az elmúlt napokban, meg is kapjuk a feleletet. Nincs elegendő pénz a belső piacokra felhajtott buza összevásárlására és ez a pénzüci többek között az előállított bajok kufordása.

Ujabbán a kormány a buza árát 40 ezer lejben minimalizálta. Ez az árminimálizálás azonban illozrikus, ha nem adódnak azok a lehetőségek, melyek keretében a buzaexportot újból komolyabb témpóban biztosítani lehet. A banati helyzetre — éppen az elmondottak alapján — igen jellemző az a körülmény, hogy itteni 100 vagon sürgős intervenció vásárlással sikerült csak a buza árát — úgy ahogy — 40 ezres szinten tartani. De ha az export nem indul meg, a kormány nem igen bírja majd az intervenció vásárlásokat hozsz szabbi ideig.

Ugy hírlik, a kormány most az összes számbajhető belföldi pénzüci körökkel tárgyalásokat folytat a további gabonakampány finanszírozására szükséges tőke előteremtése érdekében. A baj — mint rendezés — ezek a tárgyalások mindig későn indulnak meg. Ami ennél is nagyobb baj: elmúlt két-három hét, mely időt nem használhattunk ki a román buzának a külföldi piacon való nagyobb méretű plasztrózására. Ez olyan mulasztás, melyet csak nagyon nehezen lehet majd behozni.

Gabonapiac: Az itteni piacon az elmúlt napokban a kínálat jóval felülmúlta a keresletet s ezért intervenció vásárlással lehetett csak újabb áresést kiparrirozni. Az árak egyébként a következők: Banati buza 400, tengeri 315, zab 360—365, takarmányárpa 260, banati repce 650, káposztarepce 680, valamint tökmag 1000 lej mázsánként.

Lisztpiac: A lisztpiacon alig jegyezhetünk fel különösebb változásokat. Az árak a következők: nullás kismalmi 800, illetőleg nagy malmi liszt 820, továbbá: 4-es 720—740, 5-ös 660—680, 6-os 620—640, valamint korpá 290—295 lej zsákkal együtt ab feladó állomás. Vagonhiány és szállítási nehézségek a fapiacra

A fa árát illetően érdekes helyzet elé kerülünk itt a Banatban és országsszerte is. Az az általános vélemény, hogy belföldi relációkban a fa ára emelkedni fog, míg külföldi viszonylatokban — ha csak valami nem történik — az árak esni fognak.

Itt a belföldön nagy bajok állottak és állanak elő a nagymérvű vagonhiánnyal kapcsolatosan. A helyzet illusztrálására csak egy banati példával élünk. Az itteni fakereskedők 400 vagonra jelentették be igényüket s ebből eddig 360-at bocsátottak rendelkezésükre. Ezt a 400 vagonot viszont szeptember 15-ig lebonyolítandó szállítások céljaira kérték. Hogy ezt a 400 vagonot az említett időpontig a CFR nem tudja az érdekeltek rendelkezésére bocsátani, ma már nyilvánvaló. Ez viszont annál is inkább komplikálja a szituációt, mert szeptember 15-vel megszűnnek azok a fuvardíj kedvezmények, melyeket a vasut a faszállítás céljából biztosított.

A banati és az arad megyei faszindikátusok együttes memorándummal keresték fel a timisoreai kerületi vasuti igazgatóságot, melyet arra kértek, hogy egyrészt kövessen mindent, el, hogy a szükséges 400 vagon záros határ időn belül a fakereskedelem rendelkezésére bocsássák, másrészt pedig járjon el a CFR vezérigazgatóságánál, hogy a jelenleg érvényben levő fuvardíj kedvezményeket szeptember 15-ike után legalább még három hónapra hosszabbítsák meg.

Külföldi viszonylatokban még mindig sok bajt okoz, hogy nem sikerült a végleges meg egyezést nyelbeitni Magyarország és Románia között. Mint ismeretes, Magyarország 30 ezer vagon tűzifára adott kontingenst, de a közben előállított deviza komplikációk miatt erre a 30 ezer vagonra alig szállítottak 1—2000 vagon. Még nagyobb baj az, hogy a két ország közötti megegyezés végleges ratifikálása hónapról hónapra késik.

Textilpiac híre

A textilpiacon ezidő szerint az üzletmenet kedvező tendenciát mutat. Az árak iránt változatlan az érdeklődés. Különösen a falusi lakosság, tehát a termelők mutatnak nagy vásárlási kedvet. A városi közönség is bekapcsolódott újabban a vásárlásokba. Ez az utóbbi körülmény élénkebb üzletmenetet biztosít a szövetárakban.

A banati textilgyárak változatlan intenzitással gyártják a téli árut. Vannak olyan gyárak is, melyek már most tartózkodnak nagyobbarányú rendelések elfogadásától. Ami viszont az őszi szezonra vonatkozó üzleteket illeti, a kapott információk alapján, megállapíthatjuk, hogy ezek a Banatban és kivétel nélkül az egész ország területén, igen kielégítő sikerrel bonyolítottak le. A kimondott téli áru iránt is igen élénk érdeklődés nyilvánul meg a szakkereskedelem részéről. Az elmondottak alapján nyilvánvalónak látszik, hogy az őszi és téli szezon, ha csak valami időközben nem történik, remélhetőleg meg fog felelni a várakozásoknak.

Gazdasági hírek

Négymeleteres palotát építtetett a timisoreai tőzsde. A timisoreai tőzsde ezidő szerint a Lloyd-paolta helyiségében nyert ideiglenesen elhelyezést. A felépítendő tőzsdépálota ügyében a napokban tartotta ülését a tőzsde vezetősége Jonasiu Titu elnöklété alatt. Az igazgatóság elhatározta, hogy a város által a Duca és Páris-utak sarkán adományozott területen Suciu Adrian városi főmérnök tervei alapján már az idén össze kezdik meg az építkezést és a tőzsde részére négymeleteres palotát emelnek. A tőzsde a legmodernebb külföldi minták alapján épül fel s így külföldi postahivatala és telefonközpontja is lesz. (f. m.)

Nincs megegyezés Schuschnigg kancellár és az osztrák legitimisták között a Habsburg-restauráció ügyében

Bécs, augusztus 22. (Rador.) Von Piener, az osztrák legitimista mozgalom vezetője, — mint az Österreicher, a monarchisták hivatalosa írja felhatalmazást kapott Schuschnigg kancellártól mindazon hírek megcáfolására, amelyek olyan megegyezésről szólnak, hogy a monarchia restaurációját még határozatlan időre elhalasztották volna. Mindezek a hírek kitaláltak, semmilyen megegyezés nem jött létre a Habsburg-kérdést illetően.

Bécs, augusztus 22. (Rador.) A miniszterközi bizottság tegnapi ülésén tanulmányozás alá vette az összes gazdasági kérdéseket, amelyek a július 11-én aláírt osztrák-német gazdasági egyezmény alkalmazására vonatkoznak. A németek által előírt 1000 márkás kiutazási illetéket, valamint a kötelező osztrák vizumot megszüntetik még a jövő héten.

Gorkij élete. A „Literatura” legújabb számában a következő vázlatát adja Gorkij életének:

- 1878: kifutófiu egy cipőüzletben
- 1879: tanonc egy rajzolónál
- 1880: konyhafiu egy gőzhajón
- 1883: munkás egy perencespéknél
- 1884: favágó, teherhordó
- 1885: pékmunkás
- 1886: kardalos egy operatársaságnál
- 1887: almaárus
- 1888: öngyilkossági kísérletet követ el
- 1889: vasuti ör
- 1890: vasuti felügyelő, ügyvédbojtar
- 1891: csavargó és sódunkás
- 1892: megírja: „Csudra Makar”-t
- 1903: világhírű író.

Swire Insurance Office Ltd OF LONDON.

FONDÁZA 1910 FONDÁZA 1910

A világ legrégebbi és legnagyobb

biztosító társasága

Cluj-i képviselő:

Transglobus Cluj,

Reg. No. Ferdinand 5.

Buc... jelent... megn... rasszus... csüt... gátus... a vitát... A fran...

A rek... nis...

Barce... teljesen... a rádió... városba... az a ref... jesen m... lán a le... galma j... fouradal... kezdve... látni sz... és Hisp... városba... kokkal... nek ki... szelt be... anarchis... antifasis...

Persze... az össze... tönkretet... nát, mel... tak tart... tóvé áta... autóképv... ral Moto... Ezek az... ugyancs... gánautó... máciai t... ugyan... járókelő... néma re... a napok... labuval... hatülése... cion An... A vár... dig a le... leteken... idegen... tusokon... lobogója... bogóban... kék-fehé... Guatema... lóban s... meg kel... ta zászló... áll, álló... semil is...

Aki j... egyike... emberek... tözködm... katalán... zott. A... képeesség... szélve, a... ról ettir... Ezzel sz... „alparga... melyet... Mintha... szana... Láttar... bel szép... mennek... ugyancs... sétálni... vált az... accán lá... jsk pal... és cikito... hogy a... hágyeről...

Különös incidens a szófiai nemzetközi diák-kongresszuson

A kisantant-államok delegátusai kivonultak a tárgyalásokról

Bucuresti, augusztus 22. Az Universul jelentése szerint a néhány nappal ezelőtt megnyílt nemzetközi diákszövetség kongresszusán kinos incidens történt Szófiában. A csütörtöki ülésen Nikoloff bolgár delegátus politikai terepére akarta terelni a vitát és revizionista propagandát csinált. A francia és román delegátusok tiltakoz-

tak, majd a csehszlovák és jugoszláv delegátusokkal együtt kivonultak a tanácsrembél és kijelentették, hogy csak megfelelő bocsánatkérés után térnek oda vissza. Végül is úgy a bolgár delegátus, mint a kongresszus belga elnöke bocsánatot kértek és így az incidens elsimult.

A háztetőkről lövöldöző „paco“-k, rekvirált autókön robogó kommunisták között „helyreállt a rend“ az anarchista Barcelonában

Barcelóna, augusztus 22. Barcelonában teljesen helyreállt a rend. Ezt az újságok és a rádió nem győzik eleget hangoztatni és a városban tényleg rend uralkodik, csak hogy a rend forradalmi rend. A város képe teljesen megváltozott az utóbbi hónapban. Talán a legfeltűnőbb az, hogy a magánautó forgalma jóformán teljesen megszűnt. Már a forradalom első napjaiban elrekvirálták őket, kezdve a legújabb rendszámúakon. Azóta is látni szebbnél-szebb Marcedeseket, Rollsokat és Hispano Luizákat száguldani szerteszét a városban, megrakva márcsna fegyveres alakokkal. Minden ablakon puskacsövek merednek ki és a kocsik oldalán nagy fehér mezszel betűk hirdetik, hogy ezt a kocsit az anarchisták vagy a kommunisták, vagy az antifasiszta milíciák birtokolják.

Zászlóautó Barcelonában

Persze az első napokban napirenden voltak az összejutások és rövidesen akkora volt a tömörített kocsik száma, hogy az egyik arénát, melyben különben bikaviadalokat szoktak tartani, kénytelenek voltak autótetezővel átalakítani. Nemsokára elrekvirálták az autóképviseletek új kocsijait is, ami a General Motorsnál mintegy 400 kocsit jelentett. Ezek aztán rendszám nélkül közelednek, ugyancsak megrakva fegyverekkel. Magánautója ma csak az orvosoknak és a diplomáciai testület képviselőinek van, akik ezt ugyancsak nagy mezzel betűkkel adják a járókelők tudtára. A volt autótulajdonosok néma rezignációval figyelik autójuk útját és a napokban egy gyáros ismerősöm némi mezzel adta tudtomra, hogy újonnan vett hatuléses Packardját most a FAI (Federacion Anarquista Iberica) használja.

A város telistele van zászlókkal, még pedig a legkülönbözőbbekkel. Az összes középületeken a katalán és spanyol zászló leng, az idegen állampolgárok balkónjain, a konzulátusokon és ezek autóján minden ország saját lobogója. Most legalább megtudom, hogy a bogóban a legkedveltebb színösszeállítás a kék-fehér, mert többek között Argentína, Guatemala, Görögország és Finnország zászlójában szerepel. Zászlóknál tartván, még meg kell emlékezni a ritka csunya anarchista zászlóról, mely piros és fekete színekből áll, átloosan elosztva, az embernek önkénytelenül is a kalózkodat juttatja eszébe.

Eltűnt az uccáról a női kalap és a férfinyakkendő

Aki járt Barcelonában, az tudja, hogy egyike Európa azon fővárosainak, ahol az emberek, de különösen a nők legjobban öltözködnek. Hát ebből a szempontból a szép katalán főváros most gyökeresen megváltozott. A lakosság felfokozott alkalmazkodóképességét mutatja, hogy mintegy összebezárván, a forradalom másnapja óta az uccáról eltűnt a női kalap és a férfinyakkendő. Ezzel szemben hatalmas tért hódított az „alpargata“, olyan papucszerű vászoncipő, melyet eddig kizárólag munkások hordtak. Mintha csak az egész város álarcsóhált játszana.

Láttam S. grófnét, az ünnepelt társaság-beli szépséget egyszerű dohánygyári Carmennek öltözve és C.-t, a legjobb nevű író, ugyancsak papucsban, gallér és kabát nélkül sétálni. Csak tartítja ezt a rögtönzött karnetált az a pár elűzött pap és apáca, akiket az aaccán látni és akik szegények, annyira akarják palástolni mechanikus-kezeslábasaikkal és cikítószinü ruháikkal eredeti mivoltukat, hogy a legtapasztalatlanabb szemlélő is huzmágeről leolvasza színt, kicsodát.

A kikötőben az olasz mólónál nagy a forgalom. Naponta vagy kétnaponta indul olasz hajó, mely ingyen viszi Genuáig azokat az idegeneket, akik az országot elhagyni óhajtnak. De időnként jön német, angol és francia hajó is, mely ugyancsak honfitársait menti a forogó országból. Azonban, ami a kikötőnek új szint ad, az a nemzetközi hadihajó-flotta, mely a mólókon túl horgonyoz.

Allandóan a kikötő vizeiben tartózkodik legalább egy-egy angol, francia, német és olasz hadihajó, hogy ágyuival garantálja honfitársai érdekeinek tiszteletbentartását, amire egyelőre nincs is szükség, mert az idegeneknek eddig semmi bántódásuk nem esett. De jobb félni, mint megijedni, gondolja Anglia és Németország, akik mindenesetre bemutatják a modern haditechnika két gigászi produktumát, a „Queen Elisabeth“-et és a „Deutschland“-ot.

A monarchista ABC sárlóval és kalapáccsal jelenik meg

— Az újságosbódék is hü mértékjelzői a forradalmi állapotoknak. Rengeteg az újonnan megjelenő újság, melyek kivétel nélkül vagy anarchista, vagy szélsőbaloldali irányúak. A polgári újságok továbbra is megjelennek, de rendszerint csak a lapfej belőlük a régi, a szerkesztőség és az irányzat kicsesülődtek. A napokban pl. a monarchista ABC sárlóval és kalapáccsal jelent meg. A papirhiány kezdő éreztetni hatását és főleg a polgári lapok oldalszáma napról-napra csökken, viszont ilyen mértékben nő a „Solidaridad Obrera“-nak, az anarchisták tízéves napilapjának terjedelme, mely manapság a legolvasottabb újság lett.

„Paco a háztetőn“

— Az uccán mindennapi látvány a fegyveresekből álló csődület, amely hevesen gesztikulál és felfelé tekintget. Tapasztalt barcelónai polgár már messziről rávágja: „paco“ van a tetőn. A „paco“ elszánt, puskával vagy legalább is revolverrel felszerelt egyéniség, aki beveszi magát valamelyik háztetőre — itt minden háznak lapos teteje van — és innen világos nappal tűzel a lent elhaladó fegyveres erőre, akik persze, ha ki tudják lesni a rejtékhelyét, rövid uton bannak el vele.

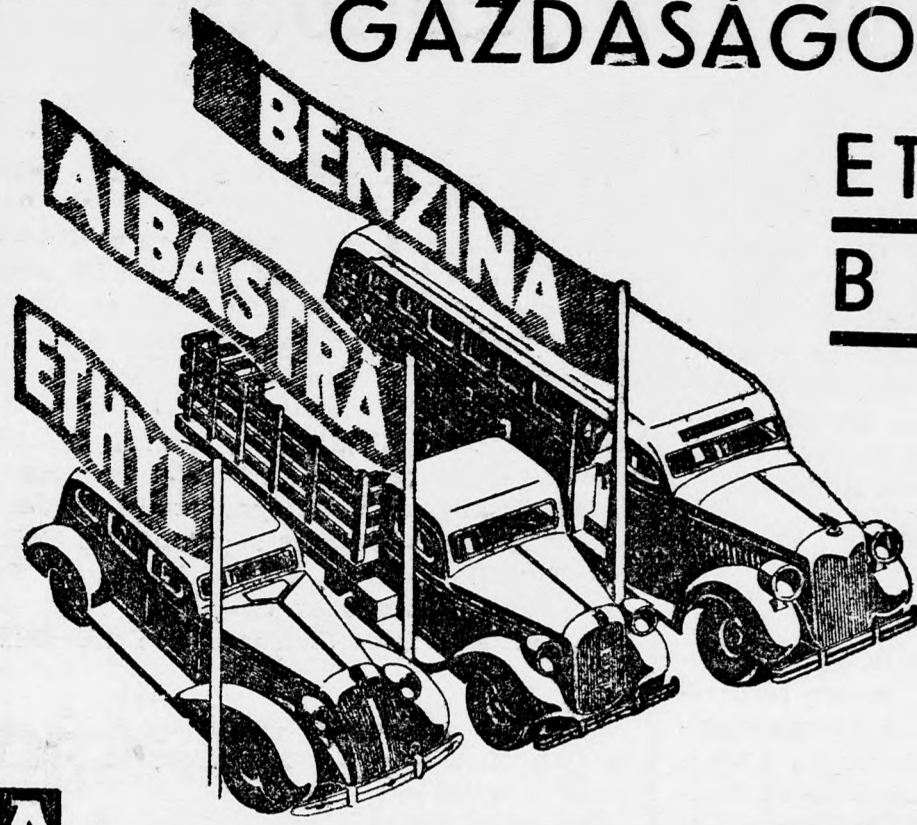
A „paco“ elnevezés Marokkóból származik és eredetileg a sziklák közé bujt rifekre vonatkozik, akik állandó lövöldözésükkel — mely a visszhangzó völgykatalanokban „pac“-nak hangzik — nyugtalanították a spanyol katonákat. Azonban ez a szokás polgárjogot nyert a felszigetben is és minden forradalom után, bármelyik fél lett legyen is a győztes, a másik oldal emberei berendezkednek a háztetőkön és ezt az igazán furcsa sportot űzik.

Legett templomok, elkobzott kolostorok

A templomok, kolostorok és egyéb egyházi épületek nagy része szomorú látványt nyújt. Kevés kivétellel, ha nem sikerült őket idejében elsősegélykórházzá átalakítani, a lánogok martalékául estek. A templomok közül szerencsére megmenekült az európai hírű katedrális, viszont a még régebbi keletű és igazán műkinesszámba menő Santa Maria del Mar elpusztult. A fel nem égetett kolostorok nagy plakátok hirdetik, hogy azt a „Forradalmi Bizottság“ a népoktatás számára elkobozta. De ugyanilyen plakátok lógnak sok bérházon is, amely egyházi tulajdonban volt.

— A város legelőkelőbb szállóit, a Ho-

Kiváló minőségű ÜZEMANYAG—GAZDASÁGOS üzemanyag

ETHYL KÉK BENZIN

ÉRDEKLI ÖNT

az Ethyl Kék Benzín tudományos értéke? Kérje az „Unirea“ bármelyik tankállomásán illusztrált füzetünket, vagy írjon az „Unirea“ társaságnak, Strada General Berthelot, 90, Bucuresti.

Az a nagy népszerűség, amelynek az Egyesült Államokban, az autó hazájában, az antideonáns Ethyl-benzin örvend, párhuzamosan növekedett a magas nyomású motorok népszerűségével. Az antideonáns benzín több energiát termel, gyorsabb sebességváltást biztosít és megkönnyíti az emelkedések vevését.

Legyen figyelemmel mindezen előnyökre és gondoljon arra, hogy az antideonáns benzín ugyanakkor a motor kopását is csökkenti és több kilométert ad literenként.

ETHYL KÉK BENZIN
1936 ÜZEMANYAGA

tel Colont és a Ritzet a szocialista és kommunista pártok vették birtokba és a legexkluzívabb klubot, a „Circolo Equestre“-t is, melynek hatalmas ötemeletes palotájában kis, magán fedettuszoda is van, párhelyiségé alakították át. Lépten-nyomon toborzóhelyiségek akadnak az utunkba, ahol az antifasiszta milíciákat iktatják be és látják el fegyverrel.

A Ramblán most is nagy a tömeg, este-fel a jó spanyolok leülnek a rádiószékhez szemben és hallgatják a híreket, egyik vállukon a puská és az ölükben a legifjabb csemete. Ezt a kedélyes latin karaktert semmi

társadalmi földrengés nem tudja megváltoztatni.

Mivel még egyik fél győzelmé sincsen százszázalékosan biztosítva, a lakosság körében nagy a bizonytalanság, mely egyelőre az ezüstpénz teaurálásában nyilvánkozik meg. A teaurálás akkora méreteket öltött, hogy jóformán lehetetlen a papirpénzt felváltani és a kormány kénytelen volt intézkedéseket életbeléptetni, amelynek értelmében elkobzásal és büntetéssel sújtják azt, akit a teaurálás rajtakapnak. Ma egy kereskedő lakásán 46.000 pezétát találtak ezüstben, mely mintegy 450 kg-nyi súlyt képvisel.

A bécsi antiszemita nem sajnálják Hubermann távozását

A világhírű hegedűs megvált a bécsi zeneakadémiától

Bécs, augusztus 22. Jelentette a világsajtó, hogy Hubermann Bronislaw, a világhírű hegedűvirtouz lemondott a bécsi zeneakadémián betöltött katedrájáról és decemberben lesz a Hubermann-zenekar bemutató hangversenye Palesztinában Toscanini vezetésével. Az a tény, hogy Hubermann önként lemondott előkelő bécsi pozíciójáról, az akadémiát vonóművészi osztályának vezetéséről, élénk vitára adott alkalmat a bécsi sajtóban. Az egész osztrák sajtó, beleértve a hivatalos „Wiener Zeitung“-ot is, napok óta foglalkozik a világhírű művész szokatlan és feltűnő lépésével. Egyöntetűen megállapítják, hogy Hubermann lemondásának oka a palesztinai zenekar szervezése körül, nagy elfoglaltsága és egyidejűleg sajnálatukat fejezik ki afölött, hogy Bécs elveszti a nagy művészt.

A hivatalos Wiener Zeitung cikkében, melynek címe „Ha Hubermann tényleg menne...“, többek között a következőket írja:

„Ha valóban szükségesnek bizonyul a vonósosztály vezetésének újrabetöltése, úgy nagy körültekintéssel kell eljárni... Itt kell gondoskodnunk arról, hogy a világ legjobb hegedűtanárát Bécsben kössük.

Ezzel önmagának tartozik Bécs, mint zeneváros.“

Egyedül a szélsőségesen „nemzeti“ Wiener Neuesten Nachrichten képvisel különvéleményt. Szerinte nincs helye a sajnálkozásnak Hubermann távozásá fölött. Bécs el fogja viselni a híres hegedűs elvesztését. Majd azzal vádolja Hubermann, hogy az utóbbi időben a hegedűt gyakran felcserélte a politikai agitátor és politikai vitatkozó tollával. „Nemcsak mint Pán-Európa előharcosa akart előtérbe kerülni, hanem a nemzetközi zsidóság céljai és érdekei szolgálatában is nagy propagandát fejtett ki.“ Végül azt rója Hubermann szemére, hogy a nacionalizmust csak akkor ismeri el, ha Palesztináról van szó, majd a következőképpen fejeződik be a cikk: „A bécsi közönség eleget tapsolt Hubermannnak. De, ha ő nem akar többé tudni Bécsről, úgy Bécs fájdalom nélkül válhat meg tőle.“

Mindenesetre szokatlan ez a sajtóvita. Szokatlan jelenség, hogy zsidó világhíresség elhagyja előkelő pozícióját, amelyet nemzsidó környezetben vívott ki és — Palesztinával, zsidó pozícióval cserélje azt fel. Ugy látszik azonban, hogy ebből lassan szokás fejlődik...

Palesztinai költészet a fegyverek zajában

„A vér dalai“

Igénytelen külsejű versesfüzetet hozott a posta Palesztinából. „Sirát hádámim“ (A vér dalai) a címe és Avigdor Hameiri irt hozzá előszót.

Azokat a verseket szedte csokorba Háméiri, melyek a zavargások napjaiban íródtak. Ami ezeknek a verseknek különös jelentőséget kölcsönöz, nem a művészi értékük, hanem, hogy héber versek és a zsidó Palesztinai lelket tárják elének a súlyos megpróbáltatások és harcok e napjaiban.

Mert ezekben a napokban az egész jisivval együtt a héber költő is az őrsön áll. Zsidó sófförök életük kockázatásával vezetik autójukat a Sárón völgyében, a gallileai hegyek között. Zsoltárt a zsidó sófför bátorságának! Époszt a chalucáról, aki magárahagyva, az egész világgal dacolva áll az őrsön... Époszt a chalucáról, aki puskaropogás zajában született gyermekének békéről dalol bölcsdalt.

„Van ideje a hallgatásnak és van ideje a beszédnek; van ideje a cselekvésnek és van ideje a szemlélődésnek“ — írja a héber bölcs. A chalucnak most a néma türes iedje van. Ha kell — védje meg évtizedek munkájának gyümölcsét. Ha kell — tűrjön. Az eljövendő zsidó tömegekért, akik házára áhítoznak a szétszóratásban.

„Ezek a versek nem Varsó zsidó sikatóraiban íródtak. A Sárón és a Gállil mezői remegnek ezekben a héber strofákban... Minden kitépett fa helyébe új, sudár fa nő, árnyék a chamszinban az eljövendő zsidó nép számára... Varsóban lehettek pogromok, de Tel-Aviv biztos vára az országot építő zsidóknak. Varsóban a ránsúlyosodó halálos itélet fullaszt, életünk karikatúrává torzul. Palesztinában — a költők dalos szavakban tiltakoznak a gonoszág ellen. A héber dal ezekben a napokban öblös békehimmusszá ma gasztosul... Sorából remény csendül. Remény: az Igazság és Béke eljövételében...“

Igy vezeti be Avigdor Hameiri költőtársainak „háborús“ verseit.

A héber költő szava a világ lelkiismeretéhez szól ezekben a napokban. Nézzétek: így történt. Nem „éché“, hanem: kacha! Így. Ébredj zsidó közöny, ébredj galuti érzéketlenség! Jeruzsálem uccáin puskák ropognak és van, aki így dalol:

Jaj, a Vég kínjai gyötörnek bennünket,
a Megváltó sem váltja meg lelkiünket,
az ösvényeket mind elzárták előttünk —
hazajöttünk,
a megváltás utjához vezető kaput
hiába döngöttük, nem nyit ki előttünk...
(Jákob Kohén: Hoj ki bánu)

Jákob Kohén nem rég ünnepelte 60-ik születésnapját. Ő még a galut. Grienberg fiatal ugyan, de már 1929-ben így irt:

Már hullott, hullott a vérünk,
fénylő arany is csörög, a bérünk,
szemünk előtt a Vég rémlik
és a Messiás késik, egyre késik...“

Voltak, akik azt hitték: ime a Megváltás. És kiábrándultak. A Messiás megcsalta hitüket... Még mindig nem jött el. Ezek a kishittiek. A könnyen csüggedők. Mint Kohén és Grienberg. A kishittiekből lesznek a közönyösök, akik tompa lélekkel állanak az eseményekkel szemben és csak panaszkodni tudnak (galuti örökség). Róluk dalol Brodesz; az ő lelküket ébreszti:

Szememet az ujság soraiba furtam,
tán megtanulom, amit nem tanultam.

Puska ropog. Mező lángol,
szemem előtt bétü táncol.

Valahonnan mélyről szól a lélek:
amit csinálsz bűn és véték.

Élsz, eszel, tiéd a világ,
míg testvéred golyó furja át...
(Abrahám Brodesz: Hispálai énéj)

Ki az, aki csügged? Hazajöttünk és kezünk nyomán kivirágzott a föld. Az agyongyötört, filigrán-fekete jemenita szemében még ott karikázik a jemeni éjszakák réme. Mit gondoltok, miről dalol ő, a századokon át halálra fárasztott zsidó, szülőföldjén, a forró palesztinai napon?...

Vőféj ál pi kén,
vőlamrot hákol:
Erec Jiszráél,
rák Erec Jiszráél!...

(S mindezek ellenére Erec Jiszráél, csak Erec Jiszráél!)

A jemenita olyan fekete, mint az arab. Ev-ezredeket óta héberül beszél. Az immám nem bírta őket kipusztítani. Most hazajött. Nagy mult nyomja a vállát. Súlyos teher. Ő tudja, mi az: akarat, mi az: hit.

Az arabok azt mondják: itt már voltak törökök, akik ellenünk jöttek. Itt már voltak franciák — és nem bírtak bennünket kipusztítani. Az angolok sem fognak tudni leigázni bennünket. És a zsidókat is tul fogjuk élni... A jemenita meg ott áll a chamszinos ég alatt és dalol: az egész világ ellen és mindezek ellenére: Erec Jiszráél, Erec Jiszráél... *

A fiúk és a leányok táboroznak a Kineret partján. A cár országból jöttek, hol atyáik életek és szenvedtek. És őseik?...

Ott voltak Spanyolországban az inkvizíció alatt. Sokan marannusok voltak Portugáliában és zsidók voltak Berlinben 1933-ban... *

Hogy összefogott a sivatag ellenük? A palesztinai éjszakában harsog a dal:

Lo egroff vőlo pesá,
lo éjvá, vőlo resá
játunu köpészá
mécere hájesá...

(Sem ököl, sem bűn, sem gyűlölet, sem gonoszág nem fog bennünket kivetni a bőség országból...)

Csak a kishittiek csüggednek.

Hogy békét akarunk, tanu rá: a Sárón, a Hermon, a Gállil, a Hule és tanu rá Allah igaz hive. Munkát hoztunk, jólétet és prosperitit. Megmutattuk, hogy lehet másként is élni és dolgozni, mint, ahogy ezt az arab effendi hirdeti páriáinak évszázadok óta. Ravasz az effendi. A fellachi még nem tudja, vagy ha tudja — türi. A maga érdekeit nézi csak az effendi. Most lázítja a beduint, hogy fákat tépjen ki és gyujtogasson, hogy a „já-hudok“ életére törjön... *

A zsidók, amikor megérkeztek így köszöntötték őket: Sálom. Béke. Egymást is így köszöntik: béke. Béke a távoliaknak és a közelieknek... *

Most ellenük indult az elvakított arab. A családja éhezik: Máfis mászárt!...

Ha sztrájk van, nincs munka, ha nincs munka, nincs pénz... Dehát a mufti így akarja... A mufti szent ember és a beduin fél tőle... *

Az éj leple alatt gyilkos terveket szöve surran a beduin a kibucok felé.

A kibuc emberei fáradtak. Készerű az életük.

Mikor idejötték pusztá volt minden. Most van ház, van kert, van erdő. Az istállóban nyerit a ló, bárány béget... És a chaluca gyermeke bölcsőjét ringatja. A nagyobb gyerekekkel is sok a baj most. Nem értik a világot. Tegnap még együtt játszottak a szomszéd arab muktár fiával, horrát táncoltak és együtt dalolták: éze pele, éze pele... Kéz a

kézben. Jól megvoltak egymással az arabok és zsidók gyermekei... Most nem mutatkoznak a barátaik... És a kibuc felnőttei összeráncolt homlokkal járnak-kelnek. Éjszaka furcsa zajok verik fel a csendet. Néha vad láng lobog az erdő felé...
A chaluca altatja bölcsős gyermekét:

Kicsi fiam, gyermekem,
sakál hangján nevélem,
géppuska nem született,
mikor fiam született,
aludj, aludj gyermekem,
aludj, aludj csendesen.

Jó álmokat szöve,
szép magásra nőj te,
álmod harera hevítésen,
kell a kéz, hogy segítsen,
aludj, aludj gyermekem,
aludj, aludj csendesen.

Aludj, aludj gyermekem,
kell a pihenés nekem,
anyád fáradt, aludna,
a te anyád chaluca,
aludj, aludj gyermekem,
chalucfiam, csendesen.

Bárány béget, a tájon
örög áll a határon,
nagygon szegény a kvuca,
sir anyád a chaluca,
nőj magásra gyermekem,
aludj, aludj kedvesem.

Szép napon, ha meghalok,
eljövök és dalolok,
dalom chalucáról szól,
kit golyó ölt meg valahol,
ne csodálkozz gyermekem,
a szülőföldön elstem...

Szük a bölcső, kicsike,
sakál üvölt messzire,
golyó süvit a kibucra,
sir chaluc és chaluca,
aludj, aludj gyermekem
jó álmomat én lesem...
(Sálul Csernichovszki: Sir Eresz)

A chaluc tudja, hogy azé a Holnap, aké a föld. A világtörténelem tanit erre. Nemzedékek váltakozhatnak, de a föld örök. Ha a földön megveti lábát a zsidó munkás, nincs az az erő, ami arról a földről kivethesse. A chalucok — a föld szerelmesei. Ugy nevezik azt a mocsaras, vérreláztatott földet: immá. Földanyánk! Így nevezik dalaikban, amelyeket e súlyos időkben dalolnak: ádamá zu sém sel immá... Ami anyánkat úgy hívják: föld. És a mi válaszuk is csak ez lehet: föld, föld...
Es arab módra dalolják:

Ha efejejték földnyám
ne hagyja el több szó a szám
Belládijá, szép hazám...

Dus öledben jó anyám
dalra nyilik ki a szám,
Belládijá, szép hazám...

Ime így dalol, így biztat a palesztinai héber költő ezekben a súlyos napokban. Reményt ébreszt. Kitartásra buzdít.

ADLER HUBERT

OPERA MOZGÓ MÜSORA:

Csütörtök, péntek, szombat, vasárnap: A vérző aréna. Fősz.: Wallace Beery és Jackó Cooper. Szenzációs, izgalmas, látványos film a cirkusz világából. Magyar feliratok.

Hétfő, kedd, szerda, 24, 25, 26-án: Premier! Házasságtörő. Főszerepben: Ronald Colman és Kay Francis.

A MUNKÁS MOZGÓ MÜSORA:

Vasárnap, hétfő 3, 6 és 9 órakor. Dupla műsor: I. Sorrel kapitány. Megható társadalmi dráma. Főszerepben: H. B. Warner. II. A dzsungel rabjai. Izgalmas dráma. Főszerepben: Claudette Colbert. Helyárak: 10 és 12, meg 3 lej.

PHILO Jüdisches LEXIKON
800 hasáb, 250 kép, 40 képtábla és térkép
240 LEPAGE-nál Cluj
Kérjen ingyen „Judaica“ jegyzéket.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 2 lej, vastagabb betűvel 4 lej. Legkisebb apróhirdetés 20 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Perfekt román tanár családnál, ort. kóser teljes ellátásban részesülhetnek fiuk vagy leányok, tanulmányaikban segítségükre lesznek, szakszerű tudással. Cim: Rubin Apter, Timisoara, IV. Piata Asanesti 3, I. 9. — (Küttl-tér.)

Hölgyek figyelmébe! Külföldi utamról ismét visszatérve, szenzációs sikerrel végünk villany és villany nélküli ondulást a leg-tökéletesebb hőségűgéppel. Legújabb szereink úgy villany, mint vas és vízondolással hoz utólerhetetlenek. „Innocamin“ hajfesték 15 árnyalatban csak Mussa-cégnél kaphatók. P. Unirii 23.

Keresek 7 és 9 éves gyermek mellé perfekt román-német kisasszonyt, ki háztartásban is segítkezik. Ajánlatokat bizonyítvány-másolattal kiadóra „Megbízható“ jellegre.

Jobb orth. család elfogad fiatalembert, esetleg középiskolai tanulót teljes ellátással. Reg. Ferdinand 53 I. e. ajtó 6.

Kémiai laboratóriumi felszerelés megvételre kerestetik. Ajánlatok Benedek Lajos mérnöknek, Oradea, Parcul Stefan cel Mare 15. küldendők.

Benősiülésre 20 éves szépnek mondható hógom részére, intelligens, vallásos, jómegjelenésű, szolidigényű fiatalembert keresek „Biztos egzisztencia“ jellegre a kiadóra. Schönfeld Hedy fűzői a legjobbak, művirágai a legelegánsabbak. „Takarékosság“ — Regina Maria 11.

Keresek főtéri férfi és női divatüzletembe jómegjelenésű, agilis, perfekt román, magyar és német nyelven beszélő gyakorlott fiatalembert. Ajánlatokat Klein Izidor Targu-Mures, Reg. Ferdinand 23 címre kérek.

Házvezetőnői állást keres jöifőző középkorú zsidó nő, rituális háztartásban. Cim: Str. Baritiu 12. Guttman 3Hermannál, az emeleten hátul.

Olajmalom lisztőrítőkével Letkán sürgösen eladó, esetleg telekkel, értekezni Händler és Krausz Baleni-Salaj címre.

Vidéki városban élő 31 éves nőtlen fakeskedő havi 12.000 lej jövedelemmel feleségül venne egy 20—24 éves szép barna leányt 300.000 lej hozománnyal. Bővebbet „Mirea“ házasságközvetítő irodánál Cluj, Calea Regele Ferdinand 116.

10 évvel meghosszabbítja az életét, egy év alatt megspórolja a főző árát, ha petrolgáz-főzőt használ, melyet legolcsóbban Moskovits és Társánál Cluj, főpostával szemben vásárol. Takarékoságra is.

Ottfont nyujtanék intelligens zsidó leány-nak, ki kéttagu családomnak háztartását vezetné. Cimeket Fortuna, Satumare kérem leadni.

Olcsóbb női bundát vennék használtat, lehetőleg privától. Cimeket „Bunda“ jellegre a kiadóra kérek.

Iskolásleány lakást, esetleg teljes ellátással kaphat, központban fürdőszoza használattal román-német nyelvyakorlat Cluj, Corches 8. Kovács Ignátné.

Magántanulók figyelmébe! Alsó középiskolás magántanulók részére a szombat szigorú megtartásával kurzust rendezek. Olcsó tandíj, biztos eredmény. Cimeket kérem leadni a kiadóra.

Paplan, matrác, párna saját készítményűek, legolcsóbban nagy választékban „Trousonai“ kaphatók Cal. marechal Foch 10. Toll-tisztítást, paplan, matrác átalakítását olcsón vállalom.

Hat nyelvet tudó, perfekt román-német-magyar kereskedelmi levelező és német-magyar gyorsírónő, cluji elfoglaltsággal állást keres. Érdeklődő cégek cimeiket „Stenograph“ jellegre a lap kiadóhivatalába adják le.

Egyszoba, konyha, előszoba, speiz azonnal kiadó. Str. Vlahuta 2.

WIZO A zsidó Asszony

HIVATALOS LAPJA

A zürichi Council-ülés

A Council napirendje. Az ardeali Wizo képviselői a zürichi tanácskozáson

Augusztus 25-én, egyidejűleg a cionista Akciónakomitével, ül össze Zürichben a WIZO Councilja. Sorsdöntő órában aligha ült össze valamikor is a cionista vezérlelőbizottság, illetőleg a Wizo vezetőinek tanácsa. A zürichi tárgyalások fölött a palesztinai zavargások, az azokkal összefüggő súlyos politikai, gazdasági és szociális kérdések árnyéka lebeg. Árnyék, mert nyomasztó gondok és súlyos feladatok terhét rójják e kérdések azokra, akiket felelős helyre állított a zsidó nép és a cionista mozgalom.

E sorsdöntő órában különösen nagy felelősség és nagy feladatok hárulnak a népéért és az országért dolgozó zsidó nőre. Talán soha nem bizonyosodott be oly életbevágóan a szervezett zsidó nő, illetőleg a Wizo óriási jelentősége és pótolhatatlan szerepe a cionista műben, mint ezekben a megpróbáltatásokkal, vívódásokkal és küzdelmekkel teli napokban.

A zsidó nő felismerte helyét és szerepét nemcsak az építés, hanem a harc frontján is. Az első pillanattól kezdve mindenütt ott volt, ahol segíteni kellett. S amit a Wizo tett ezekben a napokban, kiemelkedő helyet foglal el azon magas teljesítmények sorában, amelyekkel csodálatba ejtette a palesztinai zsidó jisiv az egész világot.

De a palesztinai és galuti zsidó közvélemény is felismerte — inkább, mint valaha — a Wizo jelentőségét és hivatását a népi regenerálódás művében. Csak most bontakozik ki teljes egészében az a nagy érték és erő, amelyet a palesztinai és galuti zsidó nők munka és áldozatkészsége, segítőkészsége és példaadása jelent a zsidó országépítés számára.

Ez a tény fokozottabb felelősséget ró a zürichi Council-ülésre. Rendkívüli idők rendkívüli viszonyai között ül össze ez alkalommal a Council. Számadást kell adnia arról, amit a közelmúltban tett a Wizo, mennyiben felelt meg az idő által meghatározott szükségleteknek és követelményeknek, külső és belső viszonylatokban egyaránt és számot kell vetnie arra, amit a közeljövő hárit a Wizo-ra és meg kell találnia az eszközöket arra, hogy megfeleljen a nagy feladatoknak, amelyek előtte állnak a munka különböző frontjain.

A Council-ülés homlokerében érthetően a Palesztina-centrikus feladatok fognak állni, de nagy helyet fognak elfoglalni a tanácskozáson a szervezeti és kulturális kérdések is. Kétségtelen ugyanis, hogy a palesztinai teljesítmények előfeltétele a szervezeti és pénzügyi erősség a galut országában. Ha Palesztinában fokozódtak a szükségletek, ugy ennek belső konzekvenciája a Wizo szervezeti kereteinek és pénzügyi forrásainak kibővítése és növelése kell, hogy legyen minden országban.

A Council napirendje

A zürichi Council tanácskozásait három részre osztja a londoni exekutívé által megállapított napirend.

Az első rész (megnyitó ülés, kedd délután) a következő referátumokból áll:

Rebeca Sieff: Az Exekutívé és annak jövőbeni politikája.

Hadassa Samuel: A palesztinai munka és jövőbeni fejlődése.

Vera Weizmann: A londoni és palesztinai exekutívé munkája.

G. O. Alferman: Pénzügyi jelentés. Vita a referátumok fölött.

A második rész (szerda délelőtti ülés):

P. Goodman: Szervezeti és propaganda-kérdések.

Henriette Irwell: Pénzgyűjtés kérései.

Hanna Steiner: Propaganda és kulturális munka a galutban.

Dr. Celina Sokolov: Nevelési kérdések.

M. Epstein: Jung-Wizo-kérdések és feladatok.

Vita a referátumok fölött.

A harmadik rész (szerda délutáni ülés):

Ada Fischmann: HachSarah és Allijah.

A galuti exekutívé valamelyik tagja a palesztinai Wizo-intézmények növendékeinek kiválasztásáról referál.

E. Smoira: Társadalmi segély-munka Palesztinában.

Vita a referátumok fölött.

Ezután alakulnak meg a bizottságok, amelyek csütörtökön üléseznek. Három bizottság alakul: palesztinai, galuti és pénzügyi.

Pénteken: a bizottságok előterjesztik határozati javaslatukat, majd megindul vita fölöttük, megszavazzák a határozatokat és befejezik a Council ülést.

A zürichi Council-ülésen az ardeali Wizo képviselőiben Reiter Lunka, dr. Handler Else és Weinberger Nándorné vesznek részt, akik ma indulnak el Zürichbe.

Az ardeali Council-tagok pénteken előértekezletet tartottak Timisoarán, ahol összeegyeztették nézeteiket és kidolgozták együttes javaslatukat, amelyeket a Council elé terjesztenek.

A Council-ülés lefolyásáról részletes beszámolókat fog közölni a „Zsidó Asszony“.

A palesztinai zavargások és a zsidó bevándorlás jövője

A palesztinai zavargások negyedik hónapjában élünk. Fáradtság az egész vonalon. Az arab tömegek kijózanodása a felső rétegek kétségbeesett terrorja ellenére is megindult. Természetes, hogy a kijózanodás nem esik a legfelsőbb arab tanács programvonalába, ellenkezőleg, veszélyeztetni annak sikerét. Marad tehát a látszat fenntartásának szabad útja, ami egyet jelent a terroralakulatok fokozottabb tevékenységével. A kormány erélyes fellépése valósággal megtizedelte a terrorcsapatokat és az utánpótlás kérdése ma egyet jelent az egész arab megmozdulás létkérdésével. A rendőrségi krónika valamint a lapok tudósításai egyre több olyan esetről számolnak be, melyekből kitűnik, hogy a terrorcsapatok fegyverrel kényszerítik a falvak lakosságát az utánpótlás megadására. Az arab faluk e terror ellenére sem hajlandók mindig megadni az utánpótlást és ilyen esetekben összetűzésre kerülnek.

Ugyanakkor azonban el kell ismernünk, hogy a látszat fenntartására irányuló törekvések sikerrel járnak. Az események krónikája ma sem szegényebb, mint kezdetben. A fairtasok, tüzesetek ugyan csökkennek, ezzel szemben a közlekedési művek elleni támadások napirenden vannak. Egy-egy ortvátadás még ma is sikerrel jár és a zsidó jisiv nem számít meg legjobban fiait áldozni pozícióinak védelmében. Az arabok veszteségei (már amennyire azokat meg lehet állapítani) nagyok! Az efendik számára nemcsak a zsidó, hanem az arab vér is olcsó!

Az arabok célja világos: engedményeket kicsikarni a világpolitikával annyira elfoglalt öreg Angliától. Taktikájuk: elhuzni az eseményeket és ezáltal idegessé tenni Londont. Követeléseik már teljesen elfordultak a „nemzeti kormány“ és egyéb hangzatos frázisoktól és mindinkább egy pont felé irányulnak, megakadályozni a zsidó jisiv természetes fejlődését: allijá zárlat. Kétségenkívüli, hogy ez az, amit az arab reakció akar. Az arab uralkodó osztály tisztában van azzal a ténnyel, hogy a zsidó bevándorlás beszüntetése nemcsak a zsidó jisiv, hanem az egész ország fejlődését akadályozná és csakis a fejlődés megakadályozása biztosíthatja — ideiglenesen — eddigi korlátlan uralkodást az arab tömegek, felachok és munkások fölött.

Tehát újra kísért az allijá-zárlat lehetősége. Nehéz ma jóslásokba bocsátkozni, azonban az eddigi tapasztalataink alapján,

számításba véve az angol politika kétszínű játékát, számolnunk kell az allijá-zárlat lehetőségével. függetlenül az angol cionista politikában észlelhető eltérések milyenségétől. Ezek az eltérések nem jelentenek alapvető változásokat. Aki figyelemmel kíséri a nagy angol napilapok palesztinai beszámolóit, kétségkívül megállapíthatja az angol közvéleményben észlelhető változásokat. A még tegnap cionista álláspontot képviselő lapok, ma már, szintén angol „cionizmusból“ fakadó jótanácsokat adnak a zsidóknak: „amennyiben a zsidók ténylegesen akarják a zavargások befejezését, saját maguk kell, hogy javasolják a bevándorlás ideiglenes beszüntetését.“ E tény újra megmutatja számunkra, mily messze van az angol közvélemény a cionizmus igazi mivoltának megértésétől. Barátaink tanácsa végeredményben az angol polgár szerény óhaját mutatja: legyen már vége a palesztinai zavargásoknak! És miért ne kínálkozzon fel az a jó tanács? Keresni sem kell könnyebb megoldást a „palesztinai konfliktus“ gyors likvidálására! És ne felejtjük el, hogy az angoloknak fontos ugy a zsidók, mint az arabok barátságának biztosítása, mert a főcél biztosítani az angolok uralmát ugy Palesztinában, mint a világ többi részein, tehát nem egy arablakta országban.

Az ugynevezett cionistabarát angol körökben, de főképpen az angol és palesztinai kormányokkal folytatott tanácskozások alkalmával, nem egyszer volt vita tárgya az országépítés tempójának kérdése. Eddigi tapasztalataink azt mutatják, hogy alapjában véve Anglia vállalta és vállalja a palesztinai mandátumnak a zsidó nemzeti otthon támogatására vonatkozó alapvető paragrafusát. Az objektív körülmények azonban vonalat huznak a zsidó nemzeti otthon helyzetéből fakadó követelések és az angol politikát jellemző óvatossági fellendülése az angolokat is meglepte és már jóval az események előtt igyekeztek e nem kívánatos tempót lassítani a munkás bevándorlás megszorítása által. Nemcsak a munkás-cerifikátok abszolút számát csökkentette meg állandóan a kormány, hanem korlátozta a családok számára engedélyezett cerifikátokat is és ezáltal jelentősen csökkentette az összbevándorlás számát. A konjunktúra éveiben sem adta meg a palesztinai kormány a munkapiac reális követeléseinek megfelelő cerifikátokat és bővezősége főképpen a szülők és rokonok bevándorlásával szemben mu-

tatkozott meg. Az angol körök az allijá ideiglenes felfüggesztésében újra csak a tempó kérdését látják.

A palesztinai kormány hivatalos lapjának július 23-iki száma közli a július havi hivatalos bevándorlás számait, alkalmunk van tehát összeállítani a bevándorlás 1936 első félévi statisztikáját és összehasonlítani az előző évek hasonló periódusának számaival. E összehasonlítás értéke a mai politikai helyzet tükrében kétségenkívüli. Tehát:

A bevándorlás ideje:	Össz-bevándorlók:	Zsidó bevándorlók:
1934 első 6 hónapja	16.233	15.630
1935 „ „	31.370	30.474
1936 „ „	17.454	16.430

Mit mutatnak ezek a számok? Elsősorban kitűnik, hogy az 1936 év első felében bevándorolt zsidók száma majdnem ezerrel meghaladja az 1934-es év első felének méreteit. És hogy e tényt kellően értékelhessük, számításba kell vennünk, hogy 1934 egyike volt a konjunktúra legvirágzóbb éveinek, míg 1936 egyrészt az olasz-abessziniai háború által előidézett pánik, valamint a már negyedik hónapja tartó arab zavargások éve. Az 1935-ös rekord-alliját nem közelíti meg, azonban jól tudjuk, hogy a cionista program még nem is olyan régen 20.000 évi bevándorlással számolt és e keretet az ezévi bevándorlás is jóval túl fogja szárnyalni. Sokkal többet mutatnak azonban e számok, ha szétszedjük őket a bevándorlási paragrafusoknak megfelelően:

A bevándorlók osztályozása:	1934 jan.-jul.	1935 jan.-jul.	1936 jan.-jul.
Dolgozók	4.844	7.331	2.917
„ hozzátartozói	4.093	7.309	1.964
Tölkések	2.242	3.086	2.093
„ hozzátartozói	2.034	2.748	2.069
Szülők és rokonok	1.574	7.412	5.731
Diákok	541	452	663
Különbözők	302	2.136	993

Kitűnik tehát, hogy a kormány elsősorban a munkások bevándorlása elé gördít akadályokat, jól ismervén azokat a nehézségeket, amelyek e tényből fakadnak. Mig 1934 első felében a dolgozók és hozzátartozók 57%-át adják az összbevándorlók-nak, 1935-ben már csak 48, mig 1936-ban összesen 30%-át. Ezzel szemben a szülők és rokonok százaléka állandóan emelkedik: 1934-ben 10%, 1935-ben 24%, 1936-ban 35%.

Örvendetes tény a tölkések bevándorlásának rendületlen kitarása. Az a tény, hogy az olasz-abesszin háború kitörését követő palesztinai gazdasági és főképpen pénzügyi krízis ellenére, ez év első felében 2.093 tölkés vándorolt be, bizonyítja, hogy minden nehézség mellett, a zsidó tölke számára is csak egy út van, a palesztinai produktív befektetés.

A jisiv nyugodtan néz az események kibontakozása elé. Ma még folytatódnak az arab terrorcsapatok támadásai, de a holnap horizontján a politikai harcok konturjai rajzolódnak elő. Nem kétséges, hogy eddigi munkánk a zsidó nemzeti otthon erős bázisát rakta le. Ez a bázis megingathatatlan. A jisiv fejlődését megakadályozni többé nem lehet.

(Kibbuc Givat Hasomér, aug. elején.)

D. Stark.

Két cerifikát. Mint minden évben, ebben az esztendőben is két leánycerifikátot bocsátott a palesztinai exekutívé az ardeali Wizo rendelkezésére. A Wizo-cerifikátokat, amelyek mezőgazdasági lányiskolába való felvételre szólnak, Lövi Bella (Fogaras) és Lipschütz Frida (Toplita) kapta. Mindketten a nahalali Wizo-farm ösztöndíjas növendékei lesznek az ardeali Wizo előterjesztése alapján.

Közös sír a fáknak

Írta: Avi Ibn Zahav

Az ég sira.
A gyermekek még sohasem láttak esőt Jezreel völgyében Szivan havában. Érezték: az ég sira. A tiszta és ártatlan embereket, akiket gonosztevők lesből legyilkoltak, megsíratják rokonaik, de az elpusztított fákat, melyeket elégettek és kivágtak, a fölöttük levő ég sirtatja.

Ejszakáról éjszakra lövések hallatszanak a faluban, messziről, a narancsból és az erdőből hallatszanak lövések. Reggelről reggelre összegyűlnek az örök a központi épület előtt — egy sem hiányzik közülük. A felnőttek a mezőn őrizet alatt dolgoznak, a gyermekek pedig az iskolában tanulnak és szívük remeg azokért, akik a mezőn vannak, a munkában és az őrségen. Megkérdezik a tanítót: „És hol gyújtottak még föl narancsot? És hány fát pusztítottak el az éjjel? És vajon dult-e újra tűz az álló gabonában?” A tanító megnyugtatja őket: „Az éjszaka csendben telt el”. A gyermekek ránéznek a tanító arcára és tudják, hogy ez az éjszaka is pusztítások éjszakája volt. A szünetben a gyerekek egy nagyobb fiú köré sereglenek, aki otthon minden nap olvassa az újságot és ő meséli nekik: „Herzlija mellett elpusztították kétezer gyümölcsfát, Beér Jáakovban kitéptek kétszáz fát, a Balfour-erdőben kivágtak és elégettek háromezer fát, Mismar-Haemekben felgyújtottak egy szérút”. A gyermekek megvannak rendülve. A tanító bibliai meséket olvas föl nekik, de szemük csak az iskolával szemben lévő dombra vannak függesztve, amelyet dúsz fenyőerdő borít. Vannak közülük, akik még emlékeznek erre a dombra, amikor kopasz és elhagyatott volt — ki tudja, milyen képe lesz holnap? A kis Binjamin félbeszakítja a tanítót: „Mi, a gyerekek és az iskola gyermekei, ki fogunk mind menni, őrizni a fákat, hogy ne történjék semmi bajuk. Ha jön a pusztító és rá akarja emelni fejszéjét a fára, mi átfogjuk majd a fa törzsét és így nem történik majd semmi bajuk a fáknak, mert nem fogja rávenni őket a szívük, hogy a gyermekekre sujtssanak fejszéikkel. A tanító szomorú mosollyal feleli: „Ne beszélj csacsiságokat, fiacskám”. Aztán folytatja a felolvasást. Magában pedig azt gondolja: Milyen együgyűek Izrael gyermekei, milyen igazak és tiszták! Az embertelen emberek, akik bombát dobnak az asszonyok és gyermekek közé, akik felgyújtanak csecsemőthont... — ezek tartanak vissza magukat lecsapni a fejszéjükkel a fához tapadó gyermekekre? Két gyermek sugdolózik. Az egyik azt mondja, hogy az elégett fák az égbe szállnak, mint ahogy az égbe szálltak azok a zsidók, akik máglyán haltak Isten nevének megszentelésére. A másik pedig hozzátesszi, mondván: a lelket nem lehet elégetni vagy kivágni... Amint a fa meghasad, rögtön kiszáll belőle a lélek és amikor a tűz belekap az ágakba, a lélek rögtön a füst közé vegyül és föl száll az égbe. A tanító haragos arcot vág, de nem haragszik igazában. Ő sem tud a könyvre figyelni. Mind a férfiak kinn vannak a mezőn, járkálnak az erdőben életvezetésben minden pillanatban, és ő, mint egy gyermek a gyermekek között, a központi épületben van és ha hall is lövést, csak messziről hallja és biztos lehet benne, hogy hozzá nem ér el. Örül, amikor vége az óráknak és örülnek vele a gyermekek is. A tanító elhatározta, hogy az éjjel őrségre megy ki, nem bír nyugodtan feküdni, amikor az iskolás gyermekek is örködni akarnak. A gyermekek pedig délben hazamennek, ki-ki szülei házába és kérdezősködnék a történet után, az anyától és a nagyobb nővérektől — apák és fiúk a mezőn vannak és a gyermekek csak ritkán látják őket. Délután csoportokba verődnek a gyermekek az udvarokon és az ember-és faüldözöttről beszélgetnek és kis szívük megtelik fájdalommal és haraggal.

Aznap reggel, mikor az ég sirt, nagyon szomorú volt a házbán, a nagyok is nehezeket sóhajtoztak. A gyermekek megkérdezték őket: „Mi történt?” És a nagyok felelték: „Semmi”. A nagyobb fiúk megpróbálták kifaggatni a szüleit, de nem tudták. Az iskola ablakából látták a gyermekek, hogy rendőrök jönnek és elölték

kutyák szaglászának, rögtön az ablakhoz tódultak és tágranyilt szemekkel és tátott szájjal bámultak kifelé. Hát mégis történt valami, mondogatták. A tanító megnyugtatta őket: „Igen, történt valami, az éjjel sok fát pusztítottak el, de nem a mi környékünkön”. A gyermekek remegve gondoltak a veszélyre, amely apjukat és bátyáikat fenyegeti és az egyik sírásba tört ki: „Papa, jó papa!” A tanító szíve elsorult. Ki tudja, gondolta, vajon nem esett-e el ennek a csöppsegnek az apja éppen most gyilkosok golyójától? Aznap korábban abbamaradt a tanítás és a gyermekeket hazaküldték.

A nap egy pillanatra kisütött, de csakhamar eltűnt újra a felhők mögött és az ég nehéz cseppeket hullatott. A gyermekek tudták: a nap kinézett, látta a gonosz-ságot és sirt.

Ki hozta el a rossz hírt a gyermekekhez? Délután összegyűltek az iskola udvarán és mindnyájan tudták, hogy az éjjel megsebesült egy ór és kiszakítottak négyszáz fát, a gyermekek egész erdejét. Ugy tűnt nekik, mintha rájuk borult volna az ég és gázsz töltötte el a szívüket. Az a szép fenyőerdő nincs többé! Három évvel ezelőtt, Svát hó tizenötödikén ültették a gyermekek azt a kis erdőt, száz fát és év-ről-évre hozzáültettek még százat — és ime most az egész erdő elpusztult. Csak röviddel ezelőtt, labdómerkor voltak utoljára az erdőben, minden gyermek körülárkolt a fáját, amit ültetett, egyengette a zöldelő ágakat, szőlította a fát azon a néven, amelyet adott neki, amikor elültette — Izrael törzseinek neveit, próféták, hősök és költők neveit, és ime — minden gyermek maga előtt látta képzeletében a fák szétszórt darabjait a fekete földön, mint emberi hullákat a harcmezőn. Mily rettenetes! Az emberek tudnak védekezni és lábalk vannak, hogy elmenekülhessenek, de a fák a földhöz vannak tapadva és védtelenek, mint a bölcsőben fekvő csecsemők — és rájuk támadt a pusztító keze!

Négy óraker délután, amikor visszatértek a rendőrök és a kutyák és velük egy fa falu órei közül az elpusztított erdőbe, megrettenetek arra, amit szemük láttak. Két kis test feküdt elterülve a földön. Az ór nagyot kiáltva feléjük futott és kiáltásának hangjára a gyermekek felemelték fejüket. Az ór örömben odakiáltott a rendőröknek: „Élő gyermekek! Semmi baj se történt!” Aztán rátekintett a gyermekekre és szíve elfacsarodott és szemei megteltek könnyekkel: a gyermekek két kis földhányáson feküdtek, amelyeknek egyikéből egy ág széle állt ki. A rendőrök is odajöttek és az egyik fojtott hangon szólt a másikhoz: „Eltemették a fákat, melyeket ültettek.” — A két rendőr, a távoli Skótsországi sülöttei, egymásra néztek és fejüket rázták szomorúan. Aztán megsimogatták a gyermekek fejét és kézenfogva visszavezették őket a faluba.

Másnap reggel az összes gyermekek tudták, hogy Binjamin és Avigdor sirt ástak a fáknak. És a szünetben, amikor az összes gyermekek, a kicsinyek is és a nagyok is az udvaron voltak, a kettő elmesélte, mi történt velük. És nem szégyeltek elmesélni azt sem, hogy verést kaptak a mamától, mert kimentek ilyen időben a veszélyeztetett helyre. Az összes gyermekek megbeszéltek, hogy közös sirt ásnak a facsemetéknek, amelyeket meggyilkoltak az éjjel.

A szünet után hármán odaléptek a tanítókhöz és megmondták nekik, hogy mit határoztak. A tanítók megpróbálták lebeszélni őket, de a gyermekek mind lennmaradtak az udvaron és nem akartak fölmenni az osztályokba. Az egyik tanító elment, hogy a szülők tanácsa elé vigye a dolgot és közben a gyermekek elővették az iskola kását és még kölesön is kértek ásókat és elkezdtek egy nagy, széles gödröt ásni. A tanító visszajött a két rendőrrel és két szekérrrel és magukkal vittek egy néhány fiút ki az erdőbe. A faluszélen összegyűltek a kis gyermekek, akik nem vettek részt a sír ásásában és mellettük álltak anyáik. Mingyárt elterjedt a dolog hire az egész faluban és néhány munkás eljött segíteni a sírásóknak, és amikor befejezték a munkát,

kimentek a gyermekekkel, hogy bevárják a kocsikat.

Mikor meghallották a kerekék zörgését, mindenki elnémult és remegés futott végig a kis táboron: a kicsinyek befurták fejüket anyjuk kötényébe és a nagyobbak lehajtották fejüket. A kocsi a falu határába ért. Mint a harcban elesettek, akiknek arcát még nem fedte be a halál árnyéka, úgy tüntek ezek a zsenge hajtások. A tülevelek még zöldék és frissek voltak, de az ágak lelőgtak és remegtek a szeker rászására, mint halott csecsemők teste. A gyermekek sirtak. Rámutatnak a letört és szétroncsolt fákra: Vajon nem az én Bar-Kochbám ez itt? És ez mintha Dávid király volna... És ez a széttagosított, ez valóban Jehuda Halévi, akit magát is az ellenség lóva taposott szét... A szekerek lassan tovább vonultak és mögöttük haladtak a falu kicsinyei és nagyjai. Csak azok nem voltak ott, akik kinn jártak a mezőn és az erdőben, hogy őrizzék, amit könnyel vetettek és verejtékkel ültettek.

A temetés az iskola udvarára ért. Visz-

szatartott sírassal küzködve dobálták be a gyermekek a fákat a gödröbe. Aztán befedték a gödröt földdel és az egyik gyermek, egy kis árva fiú, elmondta a kaddist: „Jitgadal vejtkaddas smé rabba...” A közepén keserű sírásba tört ki és az összes gyermekek vele sirtak.

Az egyik tanító összeszedte magát és így szólt: „Erősödjének meg kezeitek, gyermekek! Aki erőt adott nekünk, hogy befedjük ezt a pusztá földet néhány év alatt fák százezreivel, ő meg fog segíteni minket és minden megölt fa helyett tízezeret fogunk ültetni...”

Holnap kimegyünk ültetni! Már holnap! A hang végigszállt a gyermekek seregén és új lélek szállt beléjük.

Másnap reggel a nagy dombra egy széles gerendát ékeltek bele, rajta nagybetűs felírat gyermekírassal:

Közös sír a fáknak

Négyszáz lélek

Háromévesek és kétévesek és egyévesek

És háromhónapos csecsemők.

ACHAD HAAM

A napokban lett volna 80 esztendő ACHAD HAAM, a cionizmus nagy kulturfilozófusa. Ebből az alkalomból közöljük az alábbi cikket.

Achad Haam írói álneve volt. Valódi nevén User Ginsburgnak hívták. Gazdag chasszid család gyermeke. Már fiatal éveiben nagy rabbinikus, irodalmi, filozófiai, szociológiai és történelmi tudásra tesz szert. A zsidó nemzeti mozgalomról szóló első kritikai cikke a „Hameli”-ben jelenik meg „Lo zu Haderach” („Nem ez az út!”) címmel. Összegyűjtött írásait négy kötetben adta ki „Al pörásat derachim” („Válaszok”) cím alatt. Élete utolsó szakát Palesztinában töltötte, 1927 január 2-án halt meg Tel-Avivban és mint a nemzet nagy halottját, legnagyobb politikai ellenfele: Max Nordau mellé temették el.

Akárcsak Stuart Mill és Renan, Achad Haam is egyénfölköti én-néket tekint a népet, melynek tudata közös élmények emlékeiből és a jövőre irányuló törekvésekből és reményekből tevődik össze. A népi élet szempontjából különösen fontos, hogy milyen jövőre irányuló törekvések élnek valamely népben. Egy nép előregedését a mult tulsúlyából és jövőre irányuló vágyak feladásából lehet megállapítani. Ebben az állapotban elsatnyul és elkerülhetlenül elpusztul a nép. A zsidóság nem adhatja fel multját, sem jövőjét. Végzetes a nyugati zsidók lemondása a nemzeti jövőről, de ép oly veszélyes a nép számára a nemzeti multtal való szakítás is.

A nép nemcsak történelmi-leléktani egység, a nép egyuttal közös alkotó szellem (népszellem) megtestesítője is. A nemzeti alkotás összforrása a népi szellem. Ez adja meg a nép történelmének és kulturájának sajátos jellegét. A népi szellem változásoknak van alávetve, egy bizonyos egységes alapvonása azonban megmarad. A zsidó népi szellemnek a zsidóság erkölcsi és szellemi beállítottsága adja meg ezt a legjellemzőbb alapvonást.

Achad Haam kerüldőnek tart minden radikális átalakulásra való törekvést a nemzeti életben. A Haszkala radikálizmusa (szakítás a multtal) nem vált javára a népnek, mert nem volt történelmi alapja. A nemzeti mozgalom történelmileg megalapozott eszméje természetesen uton fog a zsidóság dermeadségének véget vetni, ismét életet fog önteni a népbe, anélkül, hogy a nemzeti formáknak ártana, mint azt a Haszkala tette. Achad Haam ellenzi Berdicevsky, Brenner stb. nemzeti radikálizmusát is, akik gyökeresen át akarják formálni a nép belső és külső tartalmát. Egy nép nem tudja egy csapásra összes értékeit átértékelni. Az „értékek átértékelése”-nek követelése nemzetietlen és történelmietlen. Nem lehet egy kétezer éves történelmet átugrani és meg nem történtnek tekinteni. Ez Achad Haam evolucionizmusa, fejlődés-elmélete.

Achad Haam a nemzetet élő organizmusnak tartja. A népben ugyanaz az ösztön, ugyanaz az életösztön hat, mely minden élő lényben. Ez a biológiai, ösztönös életakarás kényszerítette a zsidó népet arra, hogy a szétszórtasában is fennmaradjon. A nemzet-biológiai elmélet alapján Achad Haam a zsidó nemzeti mozgalomban azon új formáját látta a küzdelemnek, amelyet a zsidó nép nemzeti fennmaradásáért folytat. A nemzeti mozgalom feladata abban áll, hogy alapot teremtsen a nemzet természetes életének. A zsidó népet a modern kultúra széteséssel fenyegeti, ezért egységesítő centrumra van szükség, mely a történelmi ott-hon újáépítésével teremthető meg. A Palesz-

tinába való koncentráció nemcsak a széteséstől és az asszimilációtól mentené meg a népet, hanem szívét is megóvná a megkövesedéstől és összekötné a modern kultúrával.

A nemzeti mozgalom feladatának azonban Achad Haam nem a zsidókérdés megoldását, hanem a nemzet újjászülését és életbentartását tekintette. A nemzeti mozgalomnak szerinte nem az egyes emberek nyomorával kell foglalkoznia, feladata a közösségnek a megmentése és fenntartása kell, hogy legyen.

Achad Haam tehát szembehelyezkedett a politikai cionizmussal és a nemzeti mozgalom szellemi és kulturális jellegét hangsúlyozta ki. A zsidókérdés nemzetpolitikai megoldását utópikának tartotta. A cionizmus nem segíthet a tömegnyomoron, csak a zsidóságnak, mint szellemi és kulturális egységnek a nyomorát szüntetheti meg. Palesztina nem „otthon”, hanem „kulturközpont” kell, hogy legyen, — mondotta. A zsidóság erkölcsi ideálja az abszolút igazságosság uralmának a megvalósításában áll. A nemzeti mozgalom és a zsidóság erkölcsi világnézete között szerves összefüggés van, mely kötelezővé teszi a nemzeti zsidónak a nemzeti morált. A nemzeti morálnak kell betöltenie a szabad szellemű nemzeti zsidó életében a vallás helyét.

Achad Haam nagy tévedése ott volt, hogy mindezt tisztán szellemi folyamatnak tekintette és elfelejtette, hogy egy egészséges népszellem és nemzeti morál, csak egészséges gazdasági és politikai átrétegződés útján fejlődhetik ki. Achad Haam nem tulajdonított különösebb jelentőséget a chalucizmusnak és a zsidó produktivizálódásnak sem, holott ez termette ki azt az új zsidó típust, melynek erkölcsi és szociális beállítottsága magában hordja az achadhaami ideált.

Műsoros Wizo-est Costini fűrdőn. Taub Dezsóné, a sigheti Wizo kintinó vezetőtagja nagyszerűen felváltást rendezett Costini fűrdőn. Nyaralását olyképen hasznosította a Wizo javára, hogy megszerveztet egy műkedvelő gárdát és művészeti műsort állított össze, amivel anyagilag és erkölcsileg előaránt jólsikerült rendezvényt készített elő. Butukné mozgásművészeti tanárnő tanítványai ritmikus táncszámokkal, egy munkási héber tanár tehetséges leánya szavalatokkal szerepeltek nagy tetszést aratva, míg Taub Médike héber és román művészeti énekszámokkal frappirozta a közönséget. Markovits Jenő, az Astra-zenekar primhegedűse pompás hegedűszámmal egészítette ki a műsort. Az estély háziasszonya dr. Schönzweig Arminné, a fűrdőorvos felesége volt, akinek agilitása nagy mértékben járult hozzá a rendezvény sikeréhez. A sighetit Wizo ezután mond köszönetet úgy Taubnénak, mint dr. Schönzweignek.

A pecica-rovinéi Wizo nagyszerű Herzbialik emlékművet rendezett. A nívós rendezvény fénypontja Barát Endre, az ismert magyarországi zsidó poéta és publicista volt, aki verseivel és művészi előadásával mély hatást gyakorolt hallgatóságára. A vendéget dr. Harnik Anna üdvözölte. A közeli Turnea faluban hácsárázó chalucok szolgáltatták a műsor többi számait. Az egyik chaluc emlékbeszédet tartott, majd énekszámok és szavalatok következtek. A műsort Klein Mariska köszönő szavai zárták be. A Hatikvah eléneklése után még sokáig együtt maradt a közönség, majd másnap a Wizo asszonyok vendégül látták a chaluc-csoportot. (K. M.-né.)

VASÁRNAP
— Apja gép egy 1 Borzalmas itteni Tranoly 15 év munkavezet az egyik f kapta a sz pillantás ta. A szer tragikus v balesetét, Amikor a holttettét degvérel fatokat és vizsgálat hogy sem lomigazga
— Sztr mölcs- és párizsi pi nap sztraj en vannak letti Gene hogy a m óradiját f a multkor írja, hane 2.80 frank kompromi ni, különb szerei nag
— Hán Londonból 16 legutó 14 hónap angol avit emberből bennfogla nák és a
Kirá I. W a M luxus napi
ILLA pedig tást
Cluj Men rosh moz csit
— Ele a világon az anero rétegek megbizna akik érti nek és t időjósok az eső k hó sem zé, fák a mig az szamarak ni. Ha es nak és a marakró gos iázás a kigyóh ilyen lesz látott ha számász lámot is ha több madarak változást röpödsne rázata, a fecskék legjobb sűrly; o nia közp baveszi tengerpe dosan fi darak nek, hid óceánon Még a időjósás hírtelen hálóját; eneszi e

HIREK

— Apja személtára darabokra tépett a gép egy 15 éves fiút. Fágárasból jelentik: Borzalmos szerencsétlenség történt tegnap az itteni Transilvania malomban. Maiorovici Károly 15 éves fiú a malomba ment, ahol apja munkavezető volt. Vigyázatlanul közel ment az egyik forgásban lévő kerékhez, amely elkapta a szerencsétlen fiú testét és egy szem pillantás alatt szinte húscafatokká morzsolta. A szerencsétlenségnek szemtanúja volt a tragikus végű fiú apja, aki bár látta fia balesetét, már nem tudta leállítani a gépet. Amikor a fiú borzalmasan szétszagotott holttestét meglátta, szinte háborzongató hidegvérrel odament, összetakarította a húscafatokat és egy edénybe gyűjtötte össze. A vizsgálat során kijelentette a csendőrségen, hogy semmi kártalanítást nem kíván a malomigazgatóságtól.

— Sztrájkba léptek a párizsi piac gyümölcs- és főzelékárusai. Párizsból jelentik: A párizsi piac gyümölcs- és főzelékárusai tegnap sztrájkba léptek. Összesen mintegy 8000-en vannak, akiknek többsége a Párizs melletti Genevilliersben lakik. A sztrájk oka az, hogy a munkaadók nem hajlandók 4 frank óradíjat fizetni a munkásoknak, mint ahogy a multkoriban kötött ideiglenes szerződés előírja, hanem kollektívszerződés útján csak 2.80 frankot ajánlanak fel. Azt hiszik, hogy kompromisszumos alapon meg fognak egyezni, különben Párizs híján maradna élelmiszerrel nagyrészt.

— Hány emberből áll az angol aviatika? Londonból jelentik: Az angol katonai repülő legutóbbi statisztikája szerint az utóbbi 14 hónapra 15 ezer emberrel szaporodott az angol aviatika létszáma. Jelenleg 47 ezer emberből áll az angol aviatika, amelyben belefoglaltnak a tiszték, az altiszték, katonák és a repülőiskolák növendékei.

Kirándulást rendezünk:

L WIEN-BE

a Mintafára szeptember 2-án luxusautókkal. BUDAPESTEN 2 napi tartózkodással.

ILLACUL GHILCOS-ig

pedig augusztus 29-én. Felvilágosítást ad:

Clujon MEZEI

Menetjegyiroda, Piata Unirii (Városháza). DEJEN és TURDAN: a mozi igazgatóság. Jelentkezni lehet csütörtök (augusztus 27) délig.

— Eleven barométerek. Mindenütt vannak a világon, különösen a városi civilizációtól és az aneroid mérőeszközektől távol élő néprétegek körében. Vannak állatok, amelyek megbízható időjósok nyújtanak azoknak, akik értik a furcsa jeleket, pástőremlenek és tengejárnak. A legmegbízhatóbb időjósok közé tartoznak a juhok. Megérik az eső közeledtét, amikor még szemernyi felhő sem látható az égen; ilyenkor bokrok közé, fák alá gyűlekeznek és összebujva várják míg az eső elvonul felettük. Teheneket és szamarakat is lehet barométernek használni. Ha esőre hajlik az idő, a tehének elüstülnek és a kérődzést is abbahagyják; a szamarakról pedig nálunk is tudják, hogy hangos iázásuk esőt hirdet. Volt egy pástőr, aki a kigyók viselkedéséből állapította meg, milyen lesz az idő. Ha napi útján sehol nem látott szárazföldi sülköt, másnapra esőt várt, ha pedig sűrűn akadtak utjába a csuszómászók, jó időre számított; még a hűhulámot is meg tudta jósolni, még pedig abból, ha több egymásba fonó kigyó került eléje. A madarakról közismert, hogy megérik az időváltást. Ha a fecskék nagyon alacsonyan röpdösnek, eső várható, aminek az a magyarázata, hogy eső közeledtével a bogarak, a fecskék főtápláléka a föld felé húzódnak. A legjobb időjósok közé tartozik a közönséges sirály; olyan megbízható, hogy Nagybritánia központi meteorológiai intézete is számbaveszi ezeket a madarakat, amennyiben tengerparti állomásait utasította, hogy gondosan figyeljék a sirályok röptét. Ha a madarak nagy rajokban a szárazföld felé repülnek, hideg időjárás következik, ha viszont az óceánon maradnak, jó időre lehet számítani. Még a kis pókokat is igénybe veszik időjósok. Ha hűvös idő várható, a pók hirtelen ellustul és rövidebb szálakból fonja hálóját; ha ellenben fúrge és hosszúra ereszt a szálakat, napsugaras időt ígér.

A timisoarai kóser internátusban

nyilvánosjogi fiúliceummal és felsőkereskedelmi iskolával kapcsolatos

az évi ellátási díj igen mérsékelt, mind az öt-, mind a kétágyas szobában lakók részére. Az I. oszt. tanulók részére a felvételi vizsgálat szept. 3-án. Prospektust küld az igazgatóság.

— Madridi csendélet. Egy párizsi lapban Paul Charlier írja madridi benyomásairól: „... Az ucca képe nem mutatja a háborút. A villamosok járnak, mint rendesen, az autóbuzsok végigdübörögnek az uccákon és a gépkocsik napi dudahangversenye is olyan, mint máskor. Talán kevesebb a gyalogjáró: de a kávéházak nyitva vannak és a teraszok közepén a mindig vitatkozó csoportok talán élénkebbek, mint máskor. Kabátos férfiak igyekeznek munkászubonyba öltözött férfiakat meggyőzni arról, hogy egészen mindegy, ki a miniszterelnök — senki sem rendel el mást, mint ami a Frente Popular szellemében van. Fontos csak az, hogy a kormány parancsait teljesítsék... Nem érezni, hogy a tömeg felfogta volna a helyzet komolyságát. Más a kép az elővárosokban. Az utkereszteződések fiatal legények tartják meg szállva puskával vagy pisztollyal, megállítanak minden autót, minden villamost, átkutatják az utasokat. Fiatal lányok vizsgálják meg a nőket. Némelyek igazoló iratokat kérnek. Csak itt, a munkásnegyedekben kél az a benyomás, hogy a nép felfegyverkezett és őrt áll Madrid bejarmatánál. De micsoda fegyverek ezek! Sörétes puskák, özönvíz előtti pisztolyok! Ezek a három-négy emberből álló őrségek, ezekkel a fegyverekkel, amelyeknek használatában nincsenek is begyakorolva, nyílt kiállításukkal, hogy szinte célnak kínálkoznak: katonai szempontból nem nagyon meggyőző benyomást keltenek. Az embernek azt kell hinnie: nem maradhat sikertelen egy fegyverkezett erő kísérlet, hogy betörjön Madridba, vagy, hogy a fővárosból kifelé keresztöltörje magát...”

— Ha az arszine fakó, szürkésárga és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél tulságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kinoszák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorral egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet innia. Az orvosok ajánlják.

— Sirkőavatás. Néhai Gombos Benő sirkővének felavatása f. hó 23-án, vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a régi neolog zsidó temetőben. Bejárat Str. Avram Iancu és Badescu sarok.

— Az angol hirdetés és az angol élet. Az angol újságok hirdetési üzletei nagy fellendülést mutatnak. Az Economist érdekes adatokat közöl erre vonatkozóan. Eszerint a 150 legnagyobb angol újság 1935-ben 17.5 millió fontot vett be újsághirdetésért. 1934-ben a hirdetések címén befolyt összeg csak 16 millió font volt és 1933-ban alig 13 millió font. Ezekbe az összegekbe, a lap nem számította bele azokat az összegeket, amelyeket az újságok a bankoktól kaptak a közlemények díjazásáért. A hirdetések legnagyobb része a reggeli lapokban szerepeltek. A reggeli lapok az összes hirdetések 36.5 százalékát kapták. A vasárnapi lapok az összes hirdetések 14 százalékához jutottak, a hetilapok 13 százalékot, a vidéknek szánt esti lapok 6.9 százalékot, az illusztrált reggeli lapok 6% és a havonként megjelenő Magazinok 4 százalékot. A ugynevezett nagyhirdetők, így például az Unilever szappankonzern átlagban 50 ezer fontot hirdettek el. Az Economist megállapítja, hogy az angol lapvállalatok rentabilitása a magas példányszámokon felül az üzleti élet javulását igazolja. A nagy angol lapkiadó részvénytársaságok részvényei átlagban 4 és fél—6 százalékot hoznak és átlagban a részvényeket névértékük 150—200 százalékán jegyzik.

— Eljegyzés. Goldstein Eszti és Simon Nándor (Hida), Glj jegyesek. Minden külön értesítés helyett.

— Roosevelt októberig nem mond választási beszédet. Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök közölte, hogy októberig nem fog választási beszédeket mondani.

— Orvosi hir. Dr. Ligeti Sándorné, Somogyi Iona dr. szemorvos, szabadságáról hazaérkezett és rendeléseit újból megkezdte Calea Marechal Foch 53. Telefon 455.

— Patkányok özönlöttek el egy szigetet, melynek lakossága kénytelen volt eltávozni. Londonból jelentik: Tistan da Cunha szigetet, amelynek területe 44 kilométer, előzőlötték a patkányok. A sziget 150 főnyi lakossága kénytelen volt eltávozni onnan.

— Orvosi hir. Burger Sári bécsi tanulmányutjáról visszaérkezett és fogászati rendelését újból megkezdte. Telefon 365.

— Edward angol király elutazott Korfu szigetére. Londonból jelentik: Edward király ma reggel elutazott Korfu szigetére, déli irányban. Jólétesült körök nem tulajdonítanak politikai fontosságot ennek a látogatásnak. Egyébként az egész görög sajtó méltatta Edward királyt Korfuban tett látogatása alkalmával.

Comunitatea bisericăscă ort. aut. Petroseni

Pályázat

A folyó évi őszi nagyünnepeinkre két előimádkozót, בעל מוסף ובעל שחרית, és egy keres hitközségünk.

Szigoruan vallásos előleltüket megfelelő iratokkal igazolni tudó, kellemes hanganyaggal rendelkező egyének, küldjék be azonnal ajánlataikat fent irt hitközséghez.

Díjazás megállapítás szerint.

Csakis meghívottak bocsáttatnak próba előimádkozásra.

Utiköltséget kizárólag az akceptáltaknak fogunk megtéríteni.

Petroseni, 1936 aug. 21.

Elnökség

7 olcsó nap

a

Püspök fürdőben

Báile Episcopesti - Iángá Oradea

Victoria szállodában	900 Lei
Transilvania szállodába	1085 Lei
Dacia	1225 Lei

A hét olcsó napos kurában bentfoglaltatik

napi háromszori étlap szerinti étkezés. Lakás-, gyógy- vagy hullámfürdő. Az olcsó hét napos kura augusztus 22-én kezdődik, a fenti árak mellett október 15-ig hosszabbítható. — 50 százalék vasuti kedvezmény a visszautazásnál. Kívánatra ort. kóser étkezés. — Forró iszapfürdők és pakkolások.

Románia egyetlen Hullámfürdője.

Felhívás

Az Országos Zsidópárt cluji és clujmegyei tagozata ezúton is felhívást intéz minden clujmegyei önállóan dolgozó és iparengedéllyel rendelkező iparoshoz, hogy a szakmai kiképzésről és a mesterségek gyakorolásáról szóló törvény 185. szakaszának értelmében kérjék ki új iparigazolványaik (Brevet de meserie) a cluji munkakamara iparos szekciójánál. A kérések benyújtásának végső határideje augusztus 31, az ezután beérkező kéréseket nem veszik tekintetbe, ami az illető iparos szerzett iparizési jogának elvesztését jelentheti. A kérésben hivatkozni kell a törvény 185. szakaszára és fel kell tüntetni benne a mostani iparengedély számát, kiállítási helyét és keltét.

A törvény végrehajtási utasításának hiányában még nem lehet tudni milyen iratokat kell a kéréshez csatolni, valamint azt sem, hogy a terminust meghosszabbítják-e, ezért feltétlenül fontos a kérések fenti határidőig való benyújtása a szerzett jogok biztosítása érdekében. A szükséges iratok később csatolhatók.

Bővebb felvilágosításokkal a Zsidó Párt cluji szekciójának str. Saguna 7. sz. alatti Jogvédő Irodája szolgál, mely a kérések elkészítését és benyújtását is elvégzi. Hivatalos óra fél 1-től fél 2-ig.

A vidéli iparosok kéréseiket ajánlott levélben is elküldhetik a Camera de Muncă, sectia meseriasilor Cluj, címre. A Zsidó Párt Jogvédő Irodája természetesen nekik is rendelkezésükre áll, a kérések elkészítését és benyújtását illetően.

Az Országos Zsidópárt Cluji és Clujmegyei Tagozata

— Hevesi Piroska zongoraművész és Pfeiffer Alfréd énekzenekar tanításaikat újra megkezdték. Str. Memorandului 10 d. e. 12—1. D. u. 5—7.

— Orvosi hir. Dr. Abrahám Lajos nőgyógyász, sebész, hazaérkezett, rendeléseit ismét megkezdte. Reg. Ferdinand 43—45. I. emelet.

— Széterné, Blum Marcsa mozgásművészeti iskolájában a tanítás szeptember 1-én kezdődik. Beiratkozás naponta délután 5-7-ig Str. Dacia 3. (Domus épület — Uránia palota mögött) az iskolában. Testápoló torna, ritmica, tánc, gyógytorna. Tanerőképzés.

SZEP LAKÁS. BOLDOGSÁG.

nezzé meg

SZEKELY és RETI

bütörgyár r.t. állandó kiállítását

BUCURESTI TGMUDES

TACHE IGESCU 1

NYÁNSÁGARA KIVÜLDÖJÜ MEGALZOTUNUAT EREDETI RAJZAINNAL

אסרוגים לודבים והדסים

Liefert billigst, in Engro & Detail

Josef Ráth

Strada Dorobanților 27

SIGHET Maramures

פאן ראש השנה אן האבץ איין לאגער און אראדעא מארע

